Inhoudsopgave

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 **Natuurtoets herontwikkeling Strandzone**

Bijlage 2 **Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie Strandeiland**

Bijlage 3 **Voortoets suppen Harderwijk**

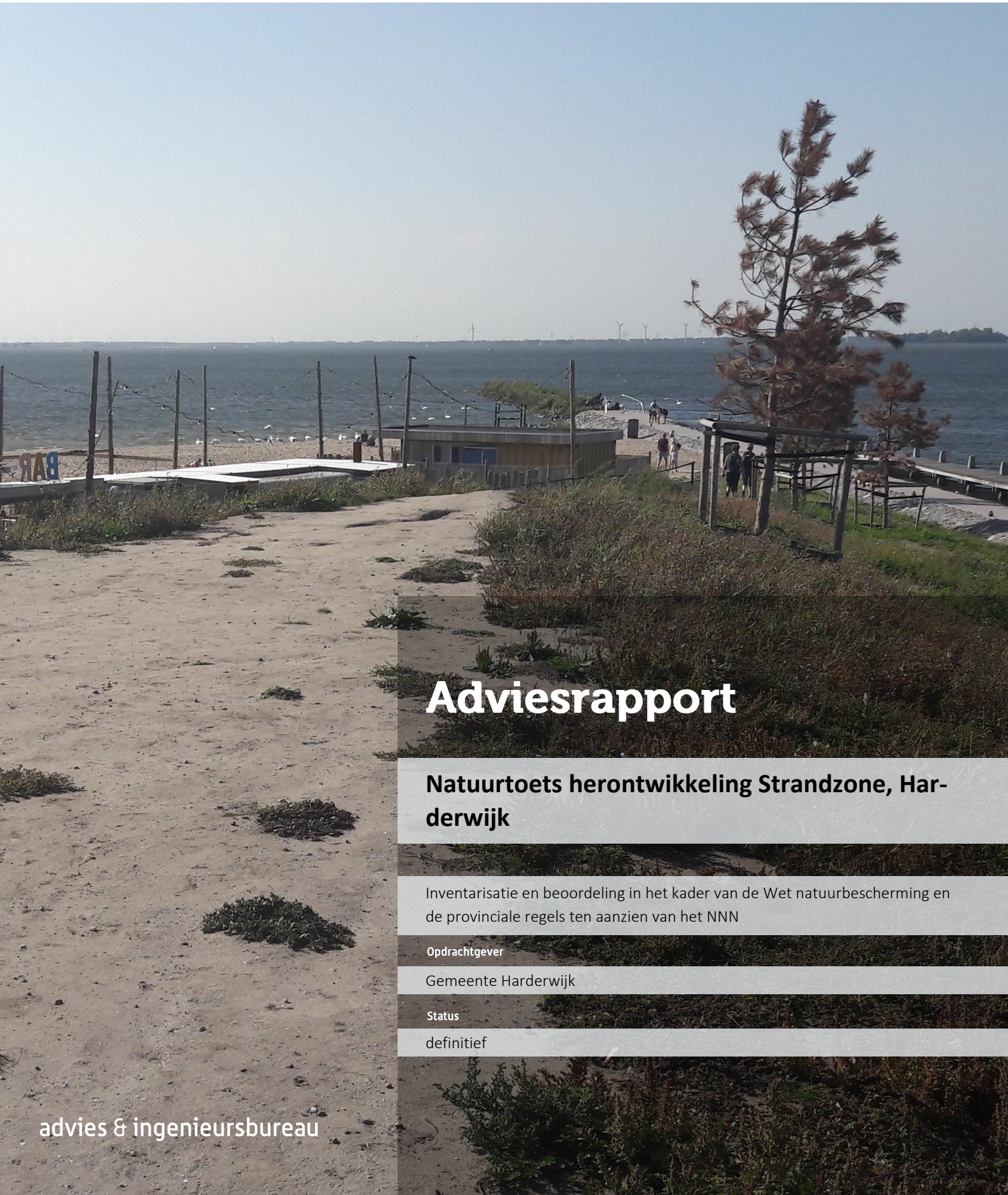
Bijlage 4 **Advies Omgevingsdienst**

Bijlage 5 **Advies Veiligheidsregio**

Bijlage 6 **Verslag vooroverleg Strandeiland en de Wellen**

Bijlage 7 **Nota zienswijzen**

eco groen

Adviesrapport

Natuurtoets herontwikkeling Strandzone, Harderwijk

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

Status

definitief

advies & ingenieursbureau

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets herontwikkeling Strandzone, Harderwijk

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescher-ming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN

Projectcode	Datum	Status
18-406	5 maart 2020	definitief

Auteur(s)

S. (Sebastiaan) Kraaijeveld & M. (Mandy) Oudshoorn

Tweede lezer

D. (David) Sietses

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Kraaijeveld, S.E. en M. Oudshoorn (2020). Natuurtoets herontwikkeling Strandzone, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN. Rapport 18-406. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting 1

1. Inleiding 3
1.1 Aanleiding en doelstelling 3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling 3

2. Kader en methode 5
2.1 Wettelijk kader 5
2.2 Onderzoeksmethode 6

3. Natura 2000 8
3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden 8
3.2 Bepaling mogelijke effecten 8
3.3 Selectie relevante gebieden o.b.v. mogelijk effecten 9
3.4 Effectbeoordeling verstoring 10
3.5 Effecten stikstofdepositie 12

4. Natuurnetwerk Nederland 15
4.1 Beleid Provincie Gelderland 15
4.2 Situatie plangebied en beoordeling GNN 15

5. Soortbescherming 16
5.1 Flora 16
5.2 Zoogdieren 16
5.3 Broedvogels 17
5.4 Amfibieën 19
5.5 Overige soortgroepen 19

6. Geraadpleegde bronnen 20

Bijlagen

Bijlage 1 – AERIUS rekenformule
Bijlage 2 – AERIUS-modelberekening
Bijlage 3 – Wezenlijke kenmerken en waarden GNN/GO

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Harderwijk is bezig om enkele overlappende bestemmingsplannen rondom 'het strand' in het centrum van Harderwijk te vervangen door één nieuw bestemmingsplan. In een natuurtoets zijn de effecten van het plan getoetst aan de Wet natuurbescherming (Wnb), onderdelen soortbescherming en gebiedsbescherming (Natura 2000 en NNN). Hierbij is het verschil getoetst tussen de huidige, feitelijke situatie en het beoogde plan.

Natura 2000

- Op basis van de uitgevoerde analyses wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van negatief effect op de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels.
- Ten aanzien van stikstof zijn worstcase AERIUS-berekeningen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat zowel de aanleg- als de gebruiksfase geen toename van stikstofdepositie (0,00 mol N/ha) op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden heeft.
- De Wet natuurbescherming - onderdeel Natura 2000 - staat daarmee vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg. Voor uitvoering van het plan zijn geen vervolgstappen, zoals het aanvragen van een vergunning, nodig.

Natuurnetwerk Nederland

- Het plangebied ligt in het Gelders natuurnetwerk en maakt tevens onderdeel uit van een Groene ontwikkelingszone. Ten aanzien van de huidige feitelijke situatie zijn de verschillen met de beoogde situatie nihil. Er is geen sprake van negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en de GO. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Soortbescherming

- In het plangebied is huismus foeragerend aangetroffen. Op basis van aanvullend huismusonderzoek is geconstateerd dat de dichtstbijzijnde nestplaats is gelegen op 30 meter afstand van het plangebied; binnen het plangebied zijn geen nesten aangetroffen.
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene, grondgebonden zoogdiersoorten en amfibieën aangetroffen en/of te verwachten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een provinciale vrijstelling geldt.
- In het plangebied zijn geen groei- en vaste verblijfplaatsen van flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen of te verwachten die bescherming genieten binnen de Wnb, uitgezonderd soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Gelderland.

Advies en vervolgstappen

- Bij uitvoering van het plan is geen sprake van aantasting van huismusnesten of de functionele leefomgeving van huismus. Vervolgstappen met betrekking tot huismus zijn niet aan de orde.
- Bij uitvoering van het plan kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van algemene, grondgebonden zoogdieren en amfibieën met een provinciale vrijstelling verloren gaan. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de aanwezigheid van deze soorten de haalbaarheid van het plan niet in de weg staat.

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli. Indien dit niet mogelijk is raden we aan om het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedsfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van vroeg of laat in het seizoen broedende soorten als Turkse tortel en Wilde eend aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Wanneer aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, is uitvoering van het plan niet strijdig met de Wet natuurbescherming.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Harderwijk is bezig om enkele overlappende bestemmingsplannen rondom de strandzone nabij het centrum van Harderwijk te vervangen door één nieuw bestemmingsplan. Als gevolg van de uitvoering van het bestemmingsplan kunnen beschermde natuurwaarden worden geschaad. De gemeente kan het bestemmingsplan enkel vaststellen wanneer is aangetoond dat het plan haalbaar is in het licht van onder andere de Wet natuurbescherming. Deze natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die kunnen optreden als gevolg van wat het bestemmingsplan mogelijk maakt.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Rondom de boulevard in Harderwijk zijn de laatste tijd diverse ruimtelijke ontwikkelingen in gang gezet, waaronder realisatie van een strandzone en uitbreiding van een haven voor recreatievaartuigen. De huidige situatie bestaat nu uit strand, oeverzone, haven en graspercelen (zie ook foto voorblad). In het plangebied wordt met name in de zomer volop gerecreëerd maar het terrein is het gehele jaar opengesteld.

Gemeente Harderwijk is momenteel bezig met een nieuw bestemmingsplan. Het nieuwe bestemmingsplan 'Herziening Waterfront-Zuid Boulevard-West vervangt drie huidige deels overlappende bestemmingsplannen. Het betreft de bestemmingsplannen:

- Waterfront Zuid Boulevard West. Dit is het originele 'moederplan'.
- Wijzigingsplan Waterfront Zuid Boulevard West Strandeiland. Is gedeeltelijke wijziging van de aangelegde strandzone. Hiermee is de strandzone buiten Natura 2000 komen liggen.
- Partiële herziening Waterfront Zuid Boulevard West.

Het overgrote deel van de huidige bestemmingsplanregels blijft behouden maar wordt nu verweven in één nieuw overkoepelend plan (figuur 1.1). In figuur 1.1 is met een oranje cirkel aangegeven waar daadwerkelijk een wijziging in het bestemmingsplan plaatsvindt. Het Strandeiland blijft jaarrond toegankelijk, honden zijn en worden ook niet toegestaan. De aanwezige horecagelegenheid blijft jaarrond geëxploiteerd, de openingstijden variëren per dag/seizoen, maar de gelegenheid is op zijn vroegst om 10.00 uur geopend en sluit uiterlijk om 01.00 uur. Er wordt geen extra verlichting op het Strandeiland aangebracht.

Er zijn echter twee beoogde functies die wijzigen ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie (zie figuur 1.1.). Dit zijn de te toetsen aspecten. Onderstaand wordt hier nader op ingegaan.

Daarnaast is in het kader van deze bestemmingsplanwijziging onderzocht of vormen van waterrecreatie en evenementen op het Strandeiland geëxploiteerd kunnen worden. Hiervoor is een ecologische verkenning naar de haalbaarheid uitgevoerd (Oudshoorn, 2020). Daarnaast wordt de Wellen heringericht. Hiervoor is een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (Dekker & Heinen, 2020). Beide notities zijn als separate documenten bij het bestemmingsplan gevoegd.

1. Horeca

Op het Strandeiland staat momenteel een tijdelijke horecavoorziening in de vorm van containerbebouwing. Deze tijdelijke bebouwing is bedoeld als noodoplossing om voor enkele jaren functioneel te zijn. Het voornemen is om hiervoor in de plaats een permanente horecavoorziening te realiseren. De bouwmogelijkheden van het horecapand worden teruggebracht van 800m^2 naar 400m^2 (met 400m^2 terras). Ook biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om een fietsenstalling te realiseren van maximaal 300 m2. Deze wordt eventueel overdekt. De horecavoorziening wordt opgenomen in de bestemming horeca. Het bestemmingsvlak komt op circa 90 meter afstand van de Natura 2000-grens te liggen. Werkzaamheden zoals het afvoeren van het huidig pand en het opbouwen van de permanente horecagelegenheid zijn van korte duur (enkele weken) en worden uitsluitend overdag uitgevoerd. Voor realisatie van het nieuwe pand worden geen heiwerkzaamheden uitgevoerd.

2. Sanitairgebouw

Er is recent een sanitairgebouw op het Strandeiland gerealiseerd, ten noordwesten van het terras bij de horecalocatie. De sanitaire voorziening ligt op circa 90 meter afstand van Natura 2000-gebied. De bestemming verandert op deze locatie van recreatie naar horeca. Dit kan op dezelfde locatie of elders in het plangebied. De huidige sanitaire voorziening ligt op circa 90 meter afstand van Natura 2000-gebied. De bestemming verandert op de locatie van de sanitaire voorziening van recreatie naar horeca.

Figuur 1.1 *Indicatie ligging plangebied (rode contour) en beoogde horeca- en sanitaire voorziening waar bestemmingsregels worden gewijzigd (groen vlak). Buiten de oranje cirkel wordt de bestemming niet gewijzigd. Bron luchtfoto: PDOK.*

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de gebieds- en soortbescherming. Aangezien er geen bomen worden gekapt gaan we niet in op de bescherming van houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Een belangrijk aandachtspunt is stikstof. Daarvoor is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
  - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
  - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
  - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
  - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen

van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt op kaart vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen. Gelderland heeft het NNN onderverdeeld in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) en heeft regels ten aanzien hiervan vastgelegd in de geconsolideerde Omgevingsverordening van januari 2018.

2.2 Onderzoeksmethode

Literatuuronderzoek

Gestart is met literatuuronderzoek om na gaan of het plangebied binnen beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) ligt. Ook is het literatuuronderzoek gebruikt om uit te zoeken of beschermde natuurwaarden bekend zijn in en rondom het plangebied. Er is gebruik gemaakt van beschikbare gegevens zoals de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF[1]). Zie voor een volledig overzicht het hoofdstuk Geraadpleegde bronnen. Bij het gebruik van waarnemingen is rekening gehouden met de juridische houdbaarheid van gegevens (3-5 jaar). Oudere waarnemingen worden gebruikt om een beeld van de ecologische potenties van een gebied te geven.

Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 18 september 2018 (droog, bewolkt, 21° C, windkracht 3 Bft) is uitgevoerd. Het plangebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecoloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het onderzoeksgebied en beschermde gebieden. Daarnaast is in kaart gebracht of (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels aanwezig zijn binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden.

[1] Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

Aanvullend onderzoek huismus

Op basis van het literatuuronderzoek en het veldbezoek is geconstateerd dat huismus aanwezig is in het plangebied. Om vast te stellen of er sprake is van nestplaatsen die een bezwaar vormen voor toekomstige ontwikkelingen, is aanvullend onderzoek uitgevoerd conform het kennisdocument huismus (BIJ12, 2017). Het kennisdocument van Huismus (BIJ12 2017) adviseert om twee inventarisatieronden uit te voeren in de periode 1 april - 15 mei, met minimaal tien dagen tussen beide bezoeken. Gedurende de veldbezoeken wordt onderzocht of er binnen het plangebied nestlocaties aanwezig zijn en of het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van huismus.

Het eerste veldbezoek heeft plaatsgevonden op dinsdag 19 april 2019 tussen 8:45u en 9:15u. Het onderzoek is onder gunstige omstandigheden (helder, droog, weinig wind, 14 °C) door twee ervaren ecologen van Ecogroen. Het tweede veldbezoek heeft plaatsgevonden op 30 april 2019, tussen 10:00u en 11:15. Ook dit onderzoek is uitgevoerd onder gunstige omstandigheden (bewolkt weer, geen neerslag, weinig wind, 10 °C) door een ervaren ecoloog van Ecogroen en een afstudeerder.

Toetsing

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde natuurwaarden (mogelijk) aanwezig zijn. Voor het onderdeel gebiedsbescherming is een Voortoets uitgevoerd. Hierin is beoordeeld of negatieve effecten op de beschermde doelen – de zogenoemde instandhoudingsdoelen – van relevante Natura 2000-gebieden zijn te verwachten, en zo ja, of deze significant kunnen zijn (Hoofdstuk 3). Voor de regels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is voor het voornemen bepaald welk provinciaal toetsingskader geldt en of vervolgstappen aan de orde zijn (Hoofdstuk 4). Voor het onderdeel soortbescherming is op basis van de veld- en literatuurgegevens beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten (Hoofdstuk 5). Indien sprake is van (mogelijke) negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

3. Natura 2000

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied overlapt deels met het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (figuur 3.1). Het Strandeiland en de directe wateren liggen buiten Natura 2000-gebied. Alles ten westen daarvan ligt erbinnen. De voorgenomen ontwikkelingen vinden alleen plaats buiten Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen ander Natura 2000-gebied ligt op drie kilometer ten oosten van het plangebied en betreft de Veluwe. Overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand (>11 km).

Figuur 3.1 indicatie ligging plangebied (rode contouren) en beoogde functiewijzigingen (groen vlak) en Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (bruin vlak). Bron achtergrond: PDOK.

3.2 Bepaling mogelijke effecten

Er worden geen ontwikkelingen binnen Natura 2000-gebied uitgevoerd (zie figuur 3.1). Ook worden de bestemmingsplanregels die binnen Natura 2000-gebied vallen niet gewijzigd. De potentiële effecten beperken zich zodoende uitsluitend tot externe werking. Directe effecten zoals oppervlakteverlies of versnippering zijn niet aan de orde. Op basis van de effectenindicator (Broekmeyer 2006, 2010; Broekmeyer *et al*. 2014), de voorgenomen werkzaamheden (zie 1.2), bekende dosis-effectrelaties (zie geraadpleegde bronnen) en expert judgement is beoordeeld dat de volgende effecten mogelijk wel optreden:

- verstoring (geluid, licht en optische verstoring door menselijke aanwezigheid);
- verzuring en vermesting (stikstofdepositie).

Deze effecten worden hieronder nader toegelicht.

Verstoring

De mate van verstoring is afhankelijk van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoringsbron. Daarnaast is ook het tijdstip waarop verstoring plaatsvindt en de overlap met kwetsbare perioden en leefgebied van soorten bepalend. De grootste bekende verstoringsafstand voor situaties waarin niet geheid wordt bedraagt 500 meter (Arcadis 2014, Krijgsveld *et al.* 2008). Dit betreft de afstand die wordt gehanteerd voor de meest verstoringsgevoelige soortgroep, namelijk vogels.

In het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is reeds beoordeeld dat het huidige gebruik (horeca en recreatie) geen significante effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied heeft (Rijkswaterstaat 2017, Van der Winden 2008). Het feitelijke (recreatieve) gebruik wijzigt niet door aanvulling of aanpassing van de bestemming naar horeca. Er worden in het kader van deze bestemmingsplanwijziging ook geen andere vormen van (water)recreatie geëxploiteerd. Het verschil omvat hier alleen de wijziging tussen de huidige tijdelijke bebouwing naar toekomstige permanente bebouwing.

Stikstofdepositie

Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij stook van cv-installaties of in het verkeer. Stikstofdepositie kan een verzurend en vermestend effect veroorzaken op de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Een toename van stikstofdepositie kan op ruime afstand van de bron, in verder gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden effect hebben.

3.3 Selectie relevante gebieden o.b.v. mogelijk effecten

Op basis van de ligging ten opzichte van beschermde Natura 2000-gebieden en de maximale verstoringscontour van 500 meter (zie 3.1 en 3.2) is voor wat betreft verstoring uitsluitend het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren relevant. Zodoende wordt verstoring op relevante natuurwaarden van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren - de zogenoemde *instandhoudingsdoelen (tabel 3.1)* - nader beoordeeld (zie 3.4). Voor het bepalen van effecten van stikstofdepositie is een berekening gemaakt met het voorgeschreven rekenprogramma AERIUS (zie 3.5) . Hierbij worden ook verder weggelegen N2000-gebieden meegenomen.

Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

Het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is zowel als Vogel- als Habitatrichtlijngebied aangewezen. Tabel 3.1 geeft aan voor welke waarden het gebied is aangewezen.

Tabel 3.1 *Beschermde waarden Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (Min. LNV 2018, 2009).*

Habitattypen	**Niet-broedvogels**
Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden	Fuut
Kranswierwateren	Aalscholver
Ruigten en zomen (moerasspirea) en harig wilgenroosje)*	Grote zilverreiger
Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)*	Lepelaar
	Kleine zwaan
Habitatrichtlijnsoorten	Smient
Kleine modderkruiper	Krakeend
Rivierdonderpad	Pijlstaart
Meervleermuis	Slobeend
	Krooneend
Broedvogels	Tafeleend
Roerdomp	Kuifeend
Grote karekiet	Brilduiker
	Nonnetje
	Grote zaagbek
	Meerkoet

** Toegevoegd op basis van het Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden (Min. LNV 2018).*

3.4 Effectbeoordeling verstoring

Habitattypen

Op korte afstand van het Strandeiland bevindt zich het habitattype Kranswierwateren (AERIUS Calculator). Aangezien er geen werkzaamheden in het water plaatsvinden, het feitelijke (recreatieve) gebruik niet wijzigt én dit habitattype (typische soorten bestaan enkel uit flora) niet gevoelig is voor verstoring (Broekmeyer *et al.* 2014), is geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van habitattypen.

Habitatrichtlijnsoorten

De twee aangewezen vissoorten kleine modderkruiper en rivierdonderpad kunnen in de nabijheid van het Strandeiland verwacht worden (NDFF 2019, Min. VWS 2009). Kleine modderkruiper maakt gebruik van het nabij gelegen ondiep plantenrijke delen van het Wolderwijd. Rivierdonderpad maakt onder meer gebruik van kunstmatig substraat, zoals de stortstenen rand rond aan de noordkant van het Strandeiland. Aangezien er geen werkzaamheden in het water plaatsvinden en het feitelijke recreatieve gebruik niet wijzigt als gevolg van aanpassing van de bestemmingsplannen, is geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor beide vissoorten.

Meervleermuis verblijft voornamelijk in gebouwen en vliegt en foerageert boven open watergebieden (Min. EZ 2013). Oeverzones en het oppervlaktewater van de Veluwerandmeren worden in de zomer en nazomer gebruikt als vliegroute en om te foerageren (NDFF 2019, Haarsma 2011). Meervleermuis houdt gedurende de wintermaanden winterslaap en is dan inactief (Bij12 2017a). Aangezien werkzaamheden uitsluitend overdag plaats zullen vinden, is er geen overlap met de nachtelijk actieve meervleermuis.

Aangezien in de overlappende periode geen sprake is van extra verlichting (oevers en wateroppervlak) en het feitelijke (recreatieve) gebruik niet wijzigt (zie 1.2), is geen sprake van effecten op meervleermuis. Negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van meervleermuis zijn zodoende uitgesloten.

Broedvogels

Het broedbiotoop van de twee aangewezen broedvogels roerdomp en grote karekiet betreft vooral (brede) riet- en oeverzones (Min. EZ 2013). De meest nabije waarnemingen van deze soorten zijn op ruim 450 meter afstand ten zuiden van het plangebied bekend (NDFF 2019). Vastgestelde broedterritoria bevinden zich op grotere afstand (>2 km, NDFF 2019: protocol 14.201 Monitoring van broedvogels).

Het plangebied en de directe omgeving vormt gezien de terreinkenmerken en de hoge recreatiedruk geen geschikt broedbiotoop voor deze soorten. Binnen de soortspecifieke verstoringscontour van 100-300 meter (Krijgsveld *et al.* 2008, Min. EZ 2013) is vanwege de aanwezige verstoringsbronnen geen geschikt broedbiotoop aanwezig. Tevens ontbreken mogelijkheden voor uitbreiding van het leefgebied (Rijkswaterstaat 2017). Daarnaast wijzigt het feitelijke (recreatieve) gebruik niet (zie 1.2). Er is zodoende geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van roerdomp en grote karekiet.

Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is voor de bescherming van 16 niet-broedvogels aangewezen (zie tabel 3.1). De Veluwerandmeren zijn vooral in de winterperiode van belang als rust- en foerageergebied. Rondom het Natura 2000-gebied bevinden zich bovendien grootschalige foerageergebieden in de vorm van akkers en agrarische graslanden waar zwanen en smienten gebruik van maken. Daarnaast geldt voor vier soorten ook bescherming van de slaapplaatsfunctie: aalscholver, grote zilverreiger, kleine zwaan en smient (Min. EZ 2013).

Slaapplaatsen en foerageergebied grasetende soorten

Het plangebied vormt gezien de terreininrichting (strand, jonge bomen en bebouwing) en de aanwezige verstoringsbronnen geen belangrijk foerageer, slaap- of rustplaats voor grasetende niet-broedvogels. In de ruime omgeving van het plangebied liggen ook geen agrarische percelen die een foerageerfunctie kunnen hebben voor ganzen, zwanen en smienten. Gezien de maximale verstoringsafstand (500m) en de ruime afstand tot agrarische percelen (>2 km) is geen sprake van verstoring van de foerageerfunctie voor grasetende watervogels. In de nabijheid van het Strandeiland zijn ook geen slaapplaatsen bekend. Deze bevinden zich op meer dan 2,5 kilometer afstand, ruim buiten de invloedsfeer van het Strandeiland (NDFF 2019: protocol 14.206 Meetnet Slaapplaatsen van Vogels). Er is zodoende ook geen sprake van verstoring op slaapplaatsen.

Foerageer- en rustfunctie Wolderwijd (Veluwerandmeren)

Het Wolderwijd nabij het plangebied vormt in de wintermaanden (september t/m maart) belangrijk foerageer- en rustgebied voor niet-broedvogels (Rijkswaterstaat 2017). Indien werkzaamheden (vervangen tijdelijke bebouwing) in deze periode worden uitgevoerd, kan tijdelijke verstoring optreden. Deze werkzaamheden zijn echter van zeer korte duur (hooguit enkele dagen/weken) en worden uitsluitend overdag uitgevoerd. In de (directe) omgeving zijn daarnaast voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig. De draagkracht van het gebied voor kwalificerende niet-broedvogels blijft behouden. De aanlegfase heeft zodoende geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van niet-broedvogels.

Het Strandeiland wordt reeds jaarrond (recreatief) gebruikt (huidig, feitelijke situatie). Het recreatieseizoen (globaal apr t/m sept) heeft nauwelijks overlap met kwetsbare periode van niet-broedvogels (sept t/m mrt). In het recreatieseizoen zijn de aanwezige aantallen niet-broedvogels in Natura 2000-gebied Veluwerandmeren laag, ook is in die periode maar een beperkt aantal van de aangewezen soorten aanwezig (www.sovon.nl). Voor de overlappende soorten die in het recreatieseizoen in lage aantallen aanwezig zijn (w.o. fuut en aalscholver), is buiten de huidige verstoringscontour rond het Strandeiland voldoende leefgebied (hoogste aanwezigheidspieken zijn dan nog niet bereikt) binnen het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren aanwezig.

In de voor niet-broedvogels kwetsbare winterperiode (okt t/m mrt) zijn relatief lage aantallen recreanten op het Strandeiland aanwezig. Door de beoogde ontwikkelingen wijzigt het feitelijke (recreatieve) gebruik niet (zie 1.2). De aanwezige horecagelegenheid blijft op een vergelijkbare wijze jaarrond geëxploiteerd en er wordt geen extra verlichting of andere verstoringsbronnen aangebracht. Het Strandeiland is al meerdere jaren (ca. 2012) in recreatief gebruik, waardoor een bepaalde gewenning bij niet-broedvogels is opgetreden. Door de beoogde bestemmingsplanwijzigingen veranderen de huidige verstoringsbronnen en -reikwijdte niet.

De bestemmingsplanwijziging voor het Strandeiland heeft zodoende geen effect op de draagkracht van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren voor kwalificerende niet-broedvogels. Er is geen sprake van een negatief verstorend effect op de instandhoudingsdoelen van de aangewezen niet-broedvogels van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. De uiteindelijke locatie van het sanitairgebouw en het terras op het Strandeiland zijn daarbij niet van invloed, aangezien het gebruik zich vooral in de zomermaanden concentreert waarbij geen overlap met de kwetsbare winterperiode van niet-broedvogels is.

3.5 Effecten stikstofdepositie

Toetsingskader

De regels waaraan stikstofberekeningen moesten voldoen waren voorheen vastgelegd in het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en verankerd in de Wet natuurbescherming. De Raad van State zette in 2019 een streep door het PAS, waarmee (het overgrote deel van) het tot dan toe gebruikte toetsingskader is komen te vervallen. Het Rijk en de provincies werken op dit moment aan een oplossing voor deze impasse, onder andere door het aanpassen van de Wet natuurbescherming (Spoedwet Aanpak Stikstof) en de (provinciale) beleidskaders voor het salderen van stikstofemissies.

Er is een uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd door middel van een AERIUS-berekening (met versie 2019A (releasedatum 14 januari 2020)) uitgevoerd waarin de maximale stikstofemissie in de toekomstige situatie is gemodelleerd. Hiermee is getoetst of het project effecten heeft op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden. Wanneer blijkt dat er geen toename van stikstofdepositie zal zijn, zijn effecten door verzuring en vermesting op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden uitgesloten.

Uitgangspunten AERIUS-modelberekening

De uitgangspunten voor de aanlegfase en de beoogde gebruiksfase zijn gebaseerd op de handleiding van AERIUS[2], CROW-gegevens (2018)[3], de emissiefactoren genoemd in Hulskotte en Verbeek (2009)[4], vergelijkbare bouwprojecten en expert judgement. De stikstofberekening is uitgevoerd voor het rekenjaar 2020. Als worst-case situatie is de gebruiksfase én de aanlegfase in één berekening gemodelleerd.

Gebruiksfase

Om te onderzoeken of uitvoering van het plan negatief effect heeft op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstof, is een AERIUS-berekening uitgevoerd. In deze situatie is een worst-case berekening uitgevoerd om te bepalen of de kleinschalige ingrepen die het bestemmingsplan mogelijk maakt negatief effect heeft op Natura 2000-gebied als gevolg van stikstof.

De toekomstige bebouwing word niet gekoppeld aan het gasnetwerk. De bebouwing zelf heeft derhalve geen uitstoot. Wel is extra verkeer te verwachten door de horecavoorziening en de toenemende recreatie. Aan de hand van de parkeercijfers van CROW (2018) is de verkeersgeneratie bepaald. Hierbij is uitgegaan van een café in het centrum in matig stedelijk gebied. Omdat strand of park niet wordt gezien als aparte categorie door het CROW is de categorie kinderboerderij (centrum en matig stedelijk) gehanteerd. De verkeersgeneratie voor een café is zes vervoersbewegingen per etmaal, voor kinderboerderij is dat 18,8. Het verkeer is gemoduleerd tot aan de dichtstbijzijnde N-weg (Knardijk west) waar het verkeer opgaat in het heersende verkeersbeeld.

Aanlegfase

AERIUS berekent emissies voor mobiele werktuigen onder andere op basis van brandstofverbruik per stage klasse. Deze gestandaardiseerde klassen zijn afhankelijk van het bouwjaar en het vermogen van het mobiele werktuig en gebaseerd op het Emissiemodel Mobiele Machines (Hulskotte & Verbeek, 2009). In hetzelfde document is de mediane levensduur per machine weergegeven. Voor de emissies van de te gebruiken machines is uitgegaan van STAGE IV. Dit stage betreft relatief nieuwe werktuigen met het bouwjaar 2014 (Dieselnet.com). Voor de aanlegfase is er vanuit gegaan dat de sloop en bouw in één jaar wordt volbracht (rekenjaar 2020). In tabel 3.2 is aangeven welke machines naar verwachting worden gebruik en hoelang. De gehanteerde rekenformule is weergegeven in bijlage 2.

[2] AERIUS (2019). Handleiding AERIUS: https://www.aerius.nl/nl/manuals/calculator

[3] CROW (2018). Toekomstbestending parkeren; Van parkeercijfers naar parkeernormen.

[4] Hulskotte & Verbeek (2019). Emissiemodel Mobiele Machines gebaseerd op machineverkopen in combinatie met brandstof Afzet.

Tabel 3.2 *Stikstofemissies per bouwmachine die meegenomen zijn in de AERIUS berekening voor de aanlegfase (voor de gehanteerde formule zie bijlage 1).*

Graafmachine	W	B	G	EF	C	E MW (WBZ)
STAGE IV	250	0,60	960,0	0,36	0,001	51,84
Vrachtwagen	**W**	**B**	**G**	**EF**	**C**	**E MW (WBZ)**
STAGE IV	300	0,60	100,0	0,36	0,001	6,48
						58,32

Resultaten en conclusie

AERIUS Calculator geeft aan dat de berekende worst-case scenario's voor wat betreft de aanleg- en de gebruiksfase (zie bijlage 2) géén stikstofdepositie hebben (0,00 mol/ha/jr) op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden. Negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied als gevolg van een toename van stikstofdepositie is uitgesloten, vervolgstappen zijn niet aan de orde.

4. Natuurnetwerk Nederland

4.1 Beleid Provincie Gelderland

Het Gelderse natuurbeleid is uitgewerkt in de Omgevingsvisie, het beschermingsregime in de provinciale verordening (Provincie Gelderland 2018). In Gelderland wordt het NNN het *Gelders Natuurnetwerk (GNN)* genoemd. Rondom het GNN wordt de Groene Ontwikkelingszone (GO) onderscheiden met een dubbeldoelstelling. Hier is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang.

4.2 Situatie plangebied en beoordeling GNN

Uit de Omgevingsverordening Gelderland blijkt dat het plangebied deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (zie figuur 4.1). De deelgebieden die in het plangebied aanwezig zijn, betreffen deelgebieden 137-Veluwerandmeer (GNN) en 139-Randmeerkust (GO). De daadwerkelijke wijziging van de bestemmingsplanregels vindt uitsluitend plaats in de GO.

Figuur 4.1 indicatie ligging plangebied (rode contouren) en beoogde functiewijzigingen (groen vlak) en GNN (bruin vlak) en GO (blauw vak). Bron achtergrond: PDOK.

De bestemmingsplanwijziging omvat alleen de aanpassing van de regels om de ontwikkeling van een permanente horeca- en sanitaire voorziening mogelijk te maken en vast te leggen in het nieuwe bestemmingsplan. Het verschil tussen de huidige feitelijke situatie en de beoogde situatie is nihil. Het verschil omvat hier alleen de wijziging tussen de huidige tijdelijke bebouwing naar toekomstige permanente bebouwing. Mogelijk dat de sanitaire voorziening verplaatst wordt en verder van het GNN komt te liggen en mogelijk zelfs buiten de GO. De bestemmingsplanwijziging leidt zodoende niet tot een negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en de GO (zie bijlage 3). Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

5. Soortbescherming

5.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

5.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 5.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven inclusief op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen
Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes
Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden
Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen
De aanwezige bebouwing bestaat voornamelijk uit tijdelijke geplaatste constructies bestaande uit containers. Hierbij zijn geen geschikte ruimten voor vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen. De bebouwing is ongeschikt om te dienen als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Negatief effect als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan is niet aan de orde. Vervolgstappen ten aanzien van vleermuisverblijfplaatsen zijn niet noodzakelijk.

Foerageergebied
Het plangebied en de directe omgeving is door de aanwezigheid van groenstroken en oevers geschikt als foerageergebied voor meerdere soorten vleermuizen. De verwachting is dat het plan geen wijziging mo-

gelijk maakt van deze elementen ten opzichte van de huidige situatie. Gezien de groene omgeving is bovendien alternatief foerageergebied ruim voorhanden en is er geen sprake van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vliegroute

De oevers in het plangebied maken mogelijk deel uit van een vliegroute van vleermuizen. Deze oever blijft gehandhaafd. De toekomstige situatie is bovendien nagenoeg hetzelfde als de huidige situatie waarbij het strand met name een recreatieve betekenis heeft. Er wordt geen aanvullende verlichting aangebracht, de werkzaamheden vinden alleen bij daglicht plaats en recreatie blijft zich met name overdag afspelen. Verstoring van mogelijke vliegroutes van vleermuizen is evenmin aan de orde. Negatief effect op vliegroutes van vleermuizen is niet aan de orde, vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten, waaronder huisspitsmuis, aangetroffen en/of te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt dat bij uitvoering van het plan sprake is van een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Verblijfplaatsen van andere beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling (zoals kleine marterachtigen[5], steenmarter en eekhoorn) worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

5.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (kader 5.2).

Kader 5.2 Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespendief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

[5] Per 1-3-2019 zijn de kleine marterachtigen (wezel, bunzing en hermelijn) in Gelderland van de vrijstellingenlijst gehaald en zijn ze beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming.

Huismus

Tijdens het verkennend veldbezoek in september 2018 is veel activiteit van huismus in het plangebied geconstateerd. Aangezien nestplaatsen van huismus op basis van de natuurtoets niet uitgesloten konden worden, is aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Resultaten aanvullend onderzoek

Binnen het plangebied zijn geen nesten van huismus aangetroffen. De vogels maken gebruik van het plangebied om te foerageren en een stofbad te nemen, maar de daadwerkelijke nestlocaties zijn gelegen op een afstand van 30 meter van het plangebied. De afstand tot het beoogde horecagebied bedraagt 85 meter. Het plangebied blijft bij de uitvoering van het plan toegankelijk en geschikt als foerageergebied. Ook tijdens de gebruiksfase blijft de functionele leefomgeving van huismus behouden. Aantasting van huismusnesten en/of de functionele leefomgeving van huismus binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkelingen is hiermee uitgesloten. Derhalve zijn vervolgstappen met betrekking tot huismus niet aan de orde.

Overige vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Overige jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels zijn niet aangetroffen en worden op basis van de terreinkenmerken, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement ook niet verwacht.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bebouwing, groenstroken en oevers is binnen en in de directe omgeving van het plangebied broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten als meerkoet, fuut, houtduif, Turkse tortel en merel.

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd met een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren (artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming). Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt in de praktijk meestal geen ontheffing verleend omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari – half maart en half juli – half oktober, adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif en Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied. Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

5.4 Amfibieën

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens is voortplanting en overwintering van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en andere beschermde amfibieën (zoals Poelkikker en Rugstreeppad) uitgesloten.

Wel is in het plangebied overwintering van algemene soorten amfibieën zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker te verwachten in aanwezige ruigtes, (muizen)holen en de strooisellaag in groenstroken. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt dat bij uitvoering van het plan sprake is van een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

5.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen (o.a. grote modderkruiper) en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

6. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Broekhuizen, S. *et al.* (2016) Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg, A. Schotman & G.W.W. Wamelink (2014). Leeswijzer bij Update effectenindicator Natura 2000, Alterra, Wageningen.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Wageningen, Alterra-rapport 1976, Alterra, Wageningen.

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins, C.C. Vos (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Alterra, Wageningen.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus – Passer domesticus. Versie 1.0, juli 2017.

Dekker M., M.A. Heinen & S.E. Kraaijeveld (2020). Quickscan natuurtoets De Wellen Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving. Rapport 19-617. Ecogroen bv.

Haarsma, A-J. (2011). De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Hulskotte, J.H.J. & R.P. Verbeek (2009). Emissiemodel Mobiele Machines gebaseerd op machineverkopen in combinatie met brandstof Afzet (EMMA). TNO Bouw en Ondergrond, november 2009.

Min. EZ (2013). Profielendocumenten habitats en (vogel)soorten.

Min. I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Min. VWS (2009). Kaarten Veluwerandmeren: Potentieel habitat vissen.

Oudshoorn, M. (2020.). Haalbaarheidstoets waterrecreatie en evenementen Strandeiland Harderwijk. Ecogroen.

Rijkswaterstaat (2017). Natura 2000-beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Rijkswaterstaat - Veluwerandmeren, in samenwerking met Min. EZ, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Gelderland, oktober 2017.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Winden, J. van der, L.G. Turlings en S. Dirksen (2008). Voortoets bestaand gebruik Natura 2000-gebieden IJsselmeergebied. Bureau Waardenburg bv. Culemborg, 14 augustus 2008.

Internet

Bij12 (2018): grenswaarden N2000-gebieden (https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpakstikstof/vergunningen-en-meldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen/), geraadpleegd op 25 oktober 2018

Dieselnet.com

Gebiedendatabase Natura 2000 (http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)

NDFF (https://ndff-ecogrid.nl), geraadpleegd oktober 2018, februari 2019

Provincie Gelderland (2018). https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/04Ruimte/180417_Bijlage2_180125_Geconsolideerde_Omgevingsverordening_25jan18_aangepast_Linkjes.pdf

RAVON - website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen (www.ravon.nl)

Sovon – vogelinformatie (per gebied) (https://www.sovon.nl/nl/gebieden)

Vlinderstichting - soortinformatie over vlinders en libellen (www.vlinderstichting.nl)

Zoogdiervereniging - soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (www.zoogdiervereniging.nl)

Bijlagen

Bijlage 1 – AERIUS rekenformule

Bij de keuze voor 'draaiuren' berekent AERIUS de emissie NO_X met onderstaande formule:

$$E_{MW} = W * B * G * EF * \frac{1}{1000}$$

met:

E_{MW} = Totale emissie NO_X door alle ingevoerde mobiele werktuigen (kg/jaar)

W = Het gemiddelde volle vermogen van dit mobiele werktuig (kW)

B = Het gedeelte van het volle vermogen van dit mobiele werktuig dat daadwerkelijk wordt gebruikt (%)

G = Het aantal uren dat dit mobiele werktuig gemiddeld wordt gebruikt (uren/jaar)

EF = Emissiefactor NO_X (gram/kWh)

Bijlage 2 – AERIUS-modelberekening

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Harderwijk	-, - -

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Bestemmingsplanwijziging strandzone Harderwijk	Rnhn6XYJdhPm

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
11 februari 2020, 13:01	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	63,13 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

-

Locatie
Situatie 1

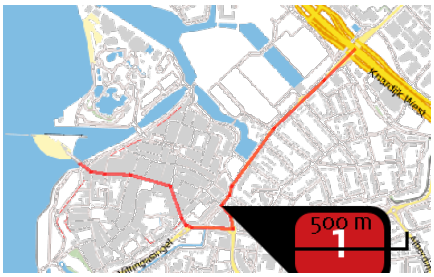

Emissie
Situatie 1

Bron Sector			Emissie NH3	Emissie NOx
1		Verkeer Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	4,83 kg/j
2		Aanlegfase Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	-	58,30 kg/j

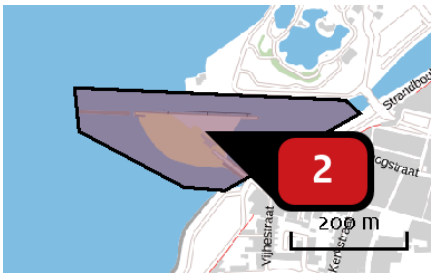
Emissie (per bron)

Situatie 1

Naam	Verkeer
Locatie (X,Y)	171051, 484623
NOx	4,83 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	24,8 / etmaal	NOx	4,83 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Naam	Aanlegfase
Locatie (X,Y)	170438, 484866
NOx	58,30 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Aanlegfase		4,0	2,0	0,0	NOx	58,30 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019A_20200211_3b24c29c22
Database	versie 3b24c29c22

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A

Bijlage 3 – Wezenlijke kenmerken en waarden GNN/GO

139 Randmeerkust

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Gradiënt Veluwe - Randmeren: droog - nat, voedselarm - voedselrijk, gesloten - open; kwel uit de Veluwe
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- Hierdensche Beek als laaglandbeek en als poort tussen de Veluwe en Flevoland
- strandwallen langs de vroegere Zuiderzee, hier en daar met stroomdalsoorten en vroegere zilte soorten
- rietmoerassen langs de kust
- karakteristieke openheid en weidevogels dicht langs de kust
- parel Kust Veluwemeer: gradiënt strandwal - moeraszone - rietzoom, geomorfologie en stroomdalflora; moerasvogels en Natte As
- parel Omgeving Horster/Gagelerbeek: weidevogelgebied, beken met bijzondere fauna en goede waterkwaliteit; schrale kwelgraslanden
- parel Omgeving Nodbeek: weidevogelgebied, natuurlijk meanderende beek, goede waterkwaliteit en -fauna en schrale kwelgraslanden
- parel Hierdensche Beek/Bloemkampen: bijzondere monding met delta; A-locatie Essenhakhoutbos; schrale kwelgraslanden
- enkele landgoederen
- leefgebied das en steenuil
- kleinere beken
- landgoederen in de gradiënt
- blokverkaveling op de strandwallen; strokenverkaveling in de veenweiden; onregelmatig in het kleilandschap
- kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels en graslanden
- lintbebouwing parallel aan de hoogtelijnen (dekzandruggen)
- vroeg-Middeleeuwse ontginningen bij Doornspijk en Wessinge
- gave ontwaterings- en ontsluitingspatronen
- rust, stilte, donkerte
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling Hierdensche Beek als laaglandbeek en als poort tussen de Veluwe en Flevoland: houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones
- ontwikkeling natte, kwelgevoede schraallanden
- ontwikkeling beekjes en kwelgevoede sloten
- ontwikkel strandwallen langs de vroegere Zuiderzee door beheer gericht op schrale graslanden
- ontwikkeling populatie otters
- ontwikkel de rietmoerassen langs de kust tot een zoveel mogelijk aaneengesloten strook
- ontwikkel de openheid langs de kust, speciaal voor weidevogels
- ontwikkel het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling Hierdensche Beek als poort tussen de Veluwe en Flevoland: houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones
- ontwikkeling kleinere beken: voorkom inspoeling van omringende landbouwgronden, ontwikkel singels, poelen en moerasjes en schrale graslanden
- ontwikkeling populatie otters
- ontwikkeling strandwallen langs de vroegere Zuiderzee door beheer gericht op schrale graslanden
- ontwikkeling van de rietmoerassen langs de kust tot een zoveel mogelijk aaneengesloten strook
- ontwikkeling van de openheid langs de kust, speciaal voor weidevogels en wintergasten
- ontwikkel het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

- ontwikkeling van landgoedstructuren
- verminderen barrièrewerking N308, N309 en N310
- verminderen barrièrewerking A28

Ecologische verbindingen met evz-model

- Dronten - Arkemheen: rietzanger
- Elburg - IJssel: kamsalamander
- Wessinge - Doornspijk (Veluwe - Randmeerkust): das
- Hierdense Poort (Veluwe - Flevoland): das

7 Veluwerandmeer (Gelderland)

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Natte as: verbinding tussen enerzijds Midden- en Zuidwest-Nederland en anderzijds Noord-Nederland voor amfibisch levende dieren, zoals de otter; belangrijke rietzoom voor moerasvogels (waaronder roerdomp en grote karekiet) en als dekking voor andere dieren;
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- van belang als slaap- en ruiplaats en foerageergebied voor watervogels (o.a. kleine zwaan, tafeleend, kuifeend en nonnetje), grutto, lepelaar en meervleermuis;
- de kwel vanuit de Veluwe brengt hier een bijzondere kwaliteit in de vorm van kranswiervegetaties en vissen als rivierdonderpad en kleine modderkruiper;
- strandwal met oorspronkelijke geomorfologie en plaatselijk stroomdalflora
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkelen natuurlijke rietkragen langs de oevers als broedgebied en dekking;
- ontwikkelen kwel als voorwaarde voor schoon water;
- ontwikkeling populatie otters
- ontwikkelen gezonde vispopulatie,
- ontwikkelen natuurlijke beekdelta's en andere uitstroomvormen.

Ecologische verbindingen met evz-model

- Dronten - Arkemheen: rietzanger

advies & ingenieursbureau

Aan
Gemeente Harderwijk
t.a.v. Mw. Van der Schot

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
Sebastiaan Kraaijeveld	19-200	definitief	20 februari 2020

Betreft

Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie (ongemotoriseerde vaartuigen en evenementen) Strandeiland, Harderwijk

1. Aanleiding en doel

Gemeente Harderwijk overweegt het recreatieve gebruik van het Strandeiland bij Harderwijk te intensiveren door het verhuren van ongemotoriseerde vaartuigen en evenementen mogelijk te maken. Harderwijk wil de intensivering van recreatie opnemen in het bestemmingsplan voor de gehele strandzone, dat op dit moment wordt opgesteld, mits dit haalbaar is in het kader van natuurwetgeving. In voorliggend haalbaarheidsonderzoek is een verkenning uitgevoerd naar de voorwaarden waaraan de beoogde ontwikkelingen moeten voldoen om strijdigheden met de natuurwetgeving te vermijden, zodat intensivering van de recreatie uitvoerbaar is. Op basis hiervan kunnen de beoogde activiteiten, in overleg met de ondernemende partijen, nader geconcretiseerd worden.

2. Plangebied en voorgenomen intensivering recreatie

Het Strandeiland ligt aan de westzijde van de strandboulevard van Harderwijk, in het Wolderwijd (onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren) (zie figuur 1). Het Strandeiland is in 2012 gerealiseerd en vormt een dagrecreatieve bestemming. Het Strandeiland is jaarrond recreatief toegankelijk, honden zijn niet toegestaan. Sinds april 2013 is er een horecagelegenheid op het Strandeiland dat jaarrond wordt geëxploiteerd. Verlichting is afwezig op het Strandeiland, er is uitsluitend sfeerverlichting rond de horeca aanwezig. Aan de noord- en oostoever van het Strandeiland zijn aanlegmogelijkheden voor boten aanwezig.

Beoogde intensivering recreatie
Ten aanzien van de gewenste uitbreiding van waterrecreatie hebben ondernemers de wens om vanuit een container niet-gemotoriseerde vaartuigen (kano's, waterfietsen en SUP's) te verhuren. De beoogde verhuurlocatie is nog niet bekend, maar zal circa 30 m^2 beslaan. In het water voor het strandeiland komt een verplaatsbaar vlot te liggen waarnaar toe gezwommen kan worden. Tenslotte wil de gemeente kleinschalige evenementen (zoals beachvolleybal of cultuur) op het Strandeiland mogelijk maken (Gemeente Harderwijk 2019).

Figuur 1 *Strandeiland en de begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Bron ondergrond: AERIUS Calculator.*

3. Toetsingskader

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Daarnaast dient bij plannen rekening te worden gehouden met de beschermde waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; de voormalige EHS). De bescherming ervan is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in de provinciale verordeningen en bestemmingsplannen.

Vanwege de ligging nabij Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (zie figuur 1) ligt de focus in dit haalbaarheidsonderzoek op de bescherming van Natura 2000-gebieden (H2 Wnb). De beschermde waarden sluiten grotendeels aan op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN (Provincie Gelderland 2018), zodat de randvoorwaarden vanuit het Natura 2000 kader ook voor het NNN gelden.

Voor wat betreft beschermde soorten (H3 Wnb) moet bij vaststelling van een plan zijn aangetoond dat geen strijdigheid optreedt met de Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming (de zogeheten uitvoerbaarheidstoets). Aangezien de plannen niet concreet genoeg zijn en de exacte locaties van voorzieningen niet bekend zijn, is een concrete effectbeoordeling niet mogelijk. Wel worden in kader 1 ten aanzien van beschermde soorten vooraf enkele aandachtspunten meegegeven waarmee effecten kunnen worden voorkomen. Er is geen sprake van kap van bomen, zodat niet nader wordt getoetst aan bescherming van houtopstanden (H4 Wnb).

Kader 1 Aandachtspunten soortbescherming

De bescherming van soorten in de Wnb is verdeeld over de paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3. Het betreft de bescherming van vogels (onderverdeeld in vogels met jaarrond beschermde nesten en overige broedvogels), soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) en andere soorten (onderverdeeld in soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt en soorten waarvoor wel een provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt). De Wnb verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waar de activiteit plaatsvindt. In geval van een plan kan deze alleen worden vastgesteld indien is aangetoond dat geen strijdigheden optreden met onder andere natuurwetgeving.

Voor de beoogde plannen (waterrecreatie en evenementen) zijn rondom het Strandeiland ten aanzien van beschermde soorten vooral de soortgroepen broedvogels en vleermuizen van belang (Kraaijeveld & Oudshoorn, 2019). Om verstoring van broedvogels als gevolg van waterrecreatie zoveel mogelijk te voorkomen dienen de regels conform de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied jaarrond te worden nageleefd (Het Blauwe Hart 2016). Dit houdt onder andere in: houd afstand van groepen watervogels, vaar nooit door groepen vogels heen, ontzie riet en andere oeverplanten, anker niet in de buurt van rustende of broedende vogels en geef vogels met jongen de ruimte. Ook evenementen kunnen verstorend op de omgeving werken door geluid, licht en optische beweging. Geadviseerd wordt om voorafgaand aan een evenement in de globale broedperiode een quickscan/broedvogelcheck uit te voeren. Op basis van de resultaten kunnen maatregelen worden genomen om broedvogels te ontzien (bv aanpassing grenzen evenemententerrein, bewegwijzering etc.). Daarnaast dient nachtelijke verlichting van het wateroppervlak en de oeverzones te worden voorkomen/beperkt om verstoring van vleermuizen te voorkomen.

4. Uitgangspunten

Op basis van de verkregen informatie van de opdrachtgever en de initiatiefnemers zijn onderstaande uitgangspunten geformuleerd, die het vertrekpunt vormen voor de ecologische beoordeling:

Bestaand gebruik

Aangenomen is dat het bestaande (recreatieve) gebruik op en rond het Strandeiland reeds is beoordeeld in de Passende Beoordeling voor de ontwikkeling van Waterfront Harderwijk (Van der Winden *et al.* 2010) en in het beheerplan voor Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (Rijkswaterstaat 2017). In het Natura 2000-gebied zijn de afgelopen jaren een aantal gebieden middels een Toegangsbeperkingsbesluit (TBB) in kwetsbare perioden voor recreatie afgesloten. Tezamen met de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied (zie ook kader 1) wordt gezorgd voor voldoende rust voor beschermde vogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied van belang is (zie paragraaf 5).

Waterrecreatie

- *Locatie en type:* vanaf het strandeiland is de wens om uitsluitend niet-gemotoriseerde vaartuigen (kano's, waterfietsen en SUP's) te verhuren. Er zijn nog geen specifieke gebieden/routes geformuleerd, dit kan bepaald worden aan de hand van voorliggende haalbaarheidsstudie. Waterfietsen hebben een beperkte actieradius, kano's en SUP's kunnen grotere afstanden (meerdere kilometers) afleggen. Voor deze toetsing is uitgegaan van een onderzoeksgebied met een straal van 4 kilometer (gehele Wolderwijd en deel Veluwemeer).
- *Duur en aantal:* uitgegaan wordt van voornamelijk korte tochten (1-3 uur) rond het Strandeiland/Harderwijk (waterfietsen) en maximaal een dagtocht voor kano's en SUP's (Ottburg & Henkens 2012). Aangezien er vanuit een container wordt verhuurd, is er gezien de beperkte opslagruimte sprake van een beperkt aantal vaartuigen (hooguit enkele tientallen tegelijk).
- *Periode en tijdstip:* als gebruiksperiode van de vaartuigen, wordt uitgegaan van de periode van mei tot half oktober. Hierbinnen valt het toeristische vaarseizoen die van 1 mei tot 1 september loopt (Rijkswaterstaat 2017) en

daarnaast de overgangsperiode (september t/m medio oktober) waarin recreatieve (motor)boten naar de winterstallingen worden verplaatst (Waterrecreatie Advies 2018, info jachthaven Wolderwijd). De vaartuigen worden alleen overdag (tussen zonsopkomst en zonsondergang) gebruikt.

Evenementen

- *Locatie en type:* Op het strand worden enkele kleinschalige evenementen mogelijk gemaakt, bijvoorbeeld beachvolleybal of culturele markten. De opdrachtgever geeft aan dat een deel van de evenementen gebruik maakt van versterkt geluid en/of verlichting. Hierbij is het uitgangspunt dat de geluidsboxen en/of lichtbronnen in de richting van het Strandeiland/centrum van Harderwijk (noord/noordoost)worden gericht. Bij evenementen is het uitgangspunt dat er géén vuurwerk/lasershow e.d. wordt ingezet.
- *Duur en aantal:* op basis van informatie van de opdrachtgever worden jaarlijks 10 (kleinschalige) evenementen op het Strandeiland zelf (waarvan de helft met versterkt geluid) gehouden. Voor evenementen wordt uitgegaan van een duur van een dag.
- *Periode en tijdstip:* in de huidige bestemmingsplanregels wordt de periode 1 april t/m 1 september aangehouden voor het houden van evenementen (ruimtelijkeplannen.nl). Aangezien de maand september vaak nog goede weersomstandigheden heeft, wordt voor de ecologische toetsing uitgegaan van een evenementenperiode van april tot en met september. Het merendeel van de evenementen vindt overdag plaats. Evenementen kunnen ook in de avonduren worden gehouden, waarbij de evenementen - conform de regels in de APV - plaatsvinden tussen 09.00-24.00 uur, waarbij er na 23.30 geen (versterkte) muziek wordt afgespeeld (Gemeente Harderwijk 2019).

5. Relevante natuurwaarden en mogelijke effecten

Relevante natuurwaarden

De planlocaties liggen op korte afstand van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (zie figuur 1). Dit gebied aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied voor de bescherming van habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels (zie kader 2). De volledige instandhoudingsdoelen staan in bijlage 1. Andere Natura 2000-gebieden (wo. Veluwe) liggen op meer dan twee kilometer afstand.

Kader 2 Beschermde waarden Veluwerandmeren (Min. LNV 2009)

Habitattypen
Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden
Kranswierwateren
Ruigten en zomen (moerasspirea) en harig wilgenroosje)*
Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)*

Habitatsoorten
Kleine modderkruiper
Rivierdonderpad
Meervleermuis

Broedvogels
Roerdomp
Grote karekiet

Niet-broedvogels
Fuut
Aalscholver
Grote zilverreiger
Lepelaar
Kleine zwaan
Smient
Krakeend
Pijlstaart
Slobeend
Krooneend
Tafeleend
Kuifeend
Brilduiker
Nonnetje
Grote zaagbek
Meerkoet

** Toegevoegd op basis van het Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden (Min. LNV 2018).*

Mogelijke effecten

Directe effecten zoals oppervlakteverlies zijn, gezien de beoogde locatie van het vlot en de verhuurlocatie buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied (zie figuur 1), niet aan de orde. Mogelijke effecten beperken zich zodoende tot externe werking. Op basis van de effectenindicator (Min. EZ 2015), bekende dosis-effectrelaties (zie geraadpleegde bronnen) en expert judgement kunnen de beoogde activiteiten leiden tot de volgende effecten:

- verstoring (geluid, licht en optische verstoring door menselijke aanwezigheid);
- mechanische effecten (betreding);
- verzuring en vermesting (stikstofdepositie).

Verstoring

Evenementen kunnen leiden tot verstoring op de omgeving (geluid, licht en optische bewegingen). Vaartuigen kunnen door geluid en optische beweging een verstorend effect hebben. De mate van verstoring is afhankelijk van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoringsbron. Daarnaast zijn ook het tijdstip en de overlap met kwetsbare perioden en leefgebieden van soorten (afstand tussen leefgebied en verstoringsbron, uitgedrukt in verstoringsafstand) relevant. Verstoringsafstanden zijn een combinatie van visuele en geluidsverstoring en verschillen per soort. In algemene zin wordt voor situaties waarin niet geheid/vuurwerk wordt ingezet, een maximale verstoringsafstand van 500 meter aangehouden (Van der Vegte et al. 2014, Krijgsveld et al. 2008). **Binnen dit invloedsgebied is alleen het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren van belang.** In paragraaf 6 wordt nader ingegaan op de mogelijke effecten van verstoring.

Mechanische effecten

Door het gebruik van de vaartuigen kan fysieke beschadiging optreden doordat deze door (water)vegetaties varen/peddelen en mogelijk rietzones ingaan (betreding). De vaartuigen zijn ongemotoriseerd en hebben een beperkte diepgang, zodat opwerveling/vertroebeling niet aan de orde is (Ottburg & Henkens 2012). Vanwege de geringe diepgang van de vaartuigen is golfslag en bodembeschadiging niet aan de orde. Gezien de actieradius van de vaartuigen worden mechanische effecten nader beoordeeld voor het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (zie paragraaf 6).

Verzuring en vermesting (stikstofdepositie)

Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij de stook van cv-installaties of in het verkeer. De stikstof slaat in het plangebied en omgeving neer (stikstofdepositie) en kan verzurende en vermestende effecten veroorzaken op de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebied(en). De tijdelijke werkzaamheden en het toekomstige gebruik gaan gepaard met extra stikstofuitstoot, bijvoorbeeld door inzet van machines en aggregaten bij evenementen en de verkeersaantrekkende werking van evenementen. De te verhuren vaartuigen hebben geen motoraandrijving, zodat deze met het oog op stikstofdepositie niet relevant zijn.

De regels waaraan stikstofberekeningen moeten voldoen waren tot voor kort vastgelegd in het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en (nog steeds) verankerd in de Wet natuurbescherming. De Raad van State zette 29 mei 2019 een streep door het PAS, waarmee (het overgrote deel van) het toetsingskader is komen te vervallen. Onderdeel van het PAS was het rekenmodel AERIUS. Dit model wordt – na een update (januari 2020) – nog steeds gebruikt om de stikstofdepositie voor projecten te berekenen.

Gezien de lokale aard van de activiteiten en de grote afstand tot het meest nabij gelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied (Veluwe, >2 kilometer) worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofde-

positie niet verwacht. Een proefberekening in de AERIUS-Calculator, waarbij is uitgegaan van 50.000 verkeersbewegingen op jaarbasis, die via de N302 tussen de parkeerplaats aan de Havendijk en de A28 rijden, laat namelijk zien dat er in dat geval géén sprake is van stikstofdepositie (0,00 mol/ha) op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Er is hierbij rekening gehouden met een stagnatiefactor van 10%[1]. Dit betekent dat in geval van 25.000 bezoekende auto's op jaarbasis bij evenementen er in het kader van de Wnb géén sprake is van een belemmering voor vaststelling van het bestemmingsplan. Hierbij is echter geen rekening gehouden met bijvoorbeeld vrachtverkeer en inzet van aggregaten bij evenementen. De Aeriusberekening is als bijlage toegevoegd aan deze notitie (zie bijlage 4). ***Geadviseerd wordt om aanvullende berekening(en) te maken/scenario's te bepalen om het maximale jaarlijkse aantal verkeersbewegingen (en eventuele tijdsduur in geval gebruik wordt gemaakt van aggregaten e.d.) te bepalen waarbij geen sprake is van depositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze aantallen kunnen vervolgens in het bestemmingsplan als drempelwaarden worden opgenomen.***

De nader te beschouwen effecten zijn samengevat in kader 3.

Kader 3 Potentiële effecten a.g.v. de voorgenomen activiteiten

	Habitattypen	*Habitatsoorten*	*Broedvogels*	*Niet-broedvogels*
Verstoring				
- geluid		X	X	X
- licht		X	X	X
- optisch		X	X	X
Mechanische effecten				
- betreding/beschadiging	X	X	X	X

6. Effectenanalyse

Habitattypen

Voor alle habitattypen geldt een behoudsdoelstelling ten aanzien van de kwaliteit en het oppervlakte. Deze habitattypen ondervinden momenteel geen ecologische knelpunten: de huidige kwaliteit en omvang van de habitattypen zijn voldoende voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (Rijkswaterstaat 2017).

Binnen het invloedsgebied van de vaartuigen liggen de habitattypen Kranswierwateren en Meren met krabbenscheer (zie bijlage 2). Een groot deel van het aangrenzende Wolderwijd en Veluwemeer (onderdelen van het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren) zijn begroeid met deze habitattypen en vormen dichte aaneengesloten waterplantvelden. Vaartuigen kiezen in de praktijk veelal een route met de minste weerstand en varen vooral langs de oevers. Aangezien de vaartuigen een beperkte diepgang hebben, de geringe aantallen en de actieradius kan hooguit lokale beschadiging kan optreden. De waterplanten kunnen zich gemakkelijk herstellen, of bij losraken (verderop) weer verder groeien. Daarnaast is behoud/uitbreiding van de habitattypen kranswierwateren en krabbenscheer vooral afhankelijk van de waterkwaliteit (Rijkswaterstaat 2017). Verlaging van de nutriëntenbelasting en vergroting van het doorzicht heeft geleid tot herstel van grote oppervlaktes waterplanten. De kleinschalige en lokale beschadiging heeft daarmee geen negatief effect op de doelstelling voor behoud van omvang en kwaliteit van de habitattypen. Er is door naleving van de gedragscode voor recreatie (Het Blauwe Hart 2016) geen sprake van betreding van de sub-ha-

[1] De NSL monitoringsviewer (https://www.nsl-monitoring.nl/viewer/#) geeft aan dat er een maximale verkeersstagnatiefactor van 10% is

bitattypen Ruigten en zomen. ***Er is geen sprake van negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van de habitattypen als gevolg van de voorgenomen activiteiten. Het opstellen van (rand)voorwaarden ten aanzien van habitattypen is niet nodig.***

Habitatrichtlijnsoorten

De Veluwerandmeren vormen belangrijk leefgebied voor kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis. Voor alle drie de soorten geldt een behoudsdoelstelling ten aanzien van de kwaliteit en oppervlakte van het leefgebied. Er zijn momenteel geen ecologische knelpunten: de huidige omvang en kwaliteit van het leefgebied is voldoende voor het behalen van de doelstellingen (Rijkswaterstaat 2017). Kleine modderkruiper komt vooral in de ondiepe met kranswier begroeide delen voor. Rivierdonderpad komt vooral langs de oevers van meren voor op stortstenen beschoeiing en driehoeksmosselen. Het oppervlaktewater en de oeverzones fungeren als foerageergebied voor meervleermuis, verblijfplaatsen bevinden zich in de wijde omgeving. Meervleermuis houdt gedurende de wintermaanden (ca. half oktober tot maart/april) winterslaap en is derhalve inactief in die periode (Min. EZ 2013). Alle drie aangewezen habitatsoorten zijn (vooral) nachtactief (Min. EZ 2013).

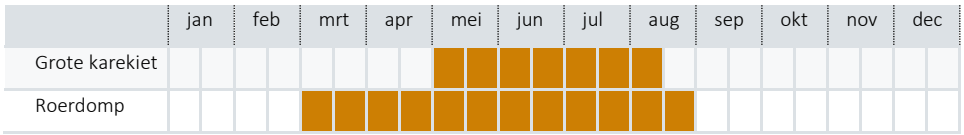
De evenementen kunnen zorgen voor verstoring richting de omgeving door geluid, licht en bewegingen. De (gebruikers van de) vaartuigen kunnen een verstorend effect door geluid en beweging hebben. Geluid als gevolg van (versterkte) muziek en menselijk geluid verspreiden zich via de lucht en dringen niet door in water en hebben daarmee geen negatieve effecten op vissoorten. Geluid en optische bewegingen afkomstig van vaartuigen en overdag gehouden evenementen hebben geen overlap met de nachtelijke actieve meervleermuis. Verblijfplaatsen/kolonies van meervleermuis bevinden zich buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied op ruime afstand van de planlocaties (Rijkswaterstaat 2017). Gezien de verscholen leefwijze van de vissoorten en beperkte diepgang van de vaartuigen is ook geen sprake van negatief effect op vissoorten. Verstoring als gevolg van verlichting en geluid van evenementen die ná zonsondergang plaatsvinden, heeft gezien de beperkte frequentie en overlap (hooguit enkele uren), de locatie buiten het Natura 2000-gebied en de positie van de boxen en verlichting van het Natura 20000-gebied afgericht, geen negatieve effecten op de draagkracht van het Natura 2000-gebied. Daarbij zijn gedurende de overlappende momenten voldoende uitwijkmogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied, zodat er ***geen sprake is van negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van de habitatrichtlijnsoorten als gevolg van de voorgenomen activiteiten. Het opstellen van (rand)voorwaarden ten aanzien van habitatrichtlijnsoorten is niet nodig.***

Broedvogels

De rietkragen en -moerassen in de Veluwerandmeren vormen belangrijk leefgebied voor de twee aangewezen broedvogels roerdomp en grote karekiet. Voor beide soorten geldt een uitbreidingsdoelstelling voor zowel omvang als kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren roerdomp en 40 paren grote karekiet. Voor de broedvogels vormt de omvang en de kwaliteit van het rietmoeras en/of gebrek aan rust knelpunten voor het behalen van de instandhoudingsdoelen. De afgelopen jaren zijn in het kader van ondermeer Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) diverse maatregelen uitgevoerd om het leefgebied te herstellen en uit te breiden (o.a. ecolint Elburg en rietzone Harderwijk/Elburg). Het beheerplan geeft aan dat door deze maatregelen de verwachting is dat de kwantiteit en kwaliteit van het rietmoeras zodanig verbetert, dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels behaald gaan worden (Rijkswaterstaat 2017). Daarnaast is voldoende rust van cruciaal belang voor het behalen van de instandhoudingsdoelen. De broedvogels zijn zeer gevoelig voor verstoring, zodat rust in de broed- en leefgebieden gewaarborgd moet zijn (Rijkswaterstaat 2017).

Roerdomp broedt van maart tot en met augustus en grote karekiet van mei tot half augustus (zie tabel 1). Er is zodoende sprake van overlap tussen het broedseizoen van beide vogelsoorten en de beoogde activiteiten die plaatsvinden in de periode april t/m september (evenementen) en mei t/m medio oktober (vaartuigen). De activiteiten kunnen daarom in potentie leiden tot verstoring.

Tabel 1 *Broedvogelkalender van de aangewezen broedvogels Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Legenda: Oranje = broedperiode (inclusief balts- en nestelperiode, eieren en verzorging van vliegvlugge jongen) (www.mijnrvo.nl).*

Evenementen

De verstoringsafstand van grote karekiet en roerdomp betreft 100-300 meter (Krijgsveld *et al.* 2008, Min. EZ 2013). Binnen deze verstoringscontour is geen (potentieel) geschikt leefgebied in de vorm van (overjarige) rietvegetaties aanwezig. De dichtstbijzijnde waarnemingen van roerdomp en grote karekiet liggen ruim 600 meter ten zuiden van de planlocaties in de brede oeverzones aan de Gelderse zijde van het Wolderwijd (NDFF 2019, losse waarnemingen). Deze oeverzones fungeren als foerageergebied, broedgevallen zijn hier niet bekend (NDFF 2019). Het meest nabije vastgestelde broedterritorium van roerdomp bevindt zich op ruim twee kilometer afstand in het moerasgebied Harderbroek (NDFF 2019: protocol 14.201 Monitoring van broedvogels). Van grote karekiet is in de nabijheid alleen een ouder (2010) broedterritorium bekend op eiland De Kluut (ca. 2,7 km afstand). Binnen het Natura 2000-gebied broedt roerdomp vooral in de rietmoerassen rond Elburg en grote karekiet in het noordelijke deel van het Drontermeer (Rijkswaterstaat 2017, 2009). Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied in de directe omgeving van het Strandeiland, de ruime afstand tot (potentieel) broedbiotoop (>2 km), de beperkte frequentie en korte duur van de evenementen, is geen sprake van negatieve effecten op de draagkracht van het Natura 2000-gebied voor beide soorten. ***De evenementen op het Strandeiland hebben geen negatief effect op de uitbreidingsdoelstelling van de aangewezen broedvogels. Het stellen van (rand)voorwaarden ten aanzien van kwalificerende broedvogels bij evenementen is niet aan de orde.***

Vaartuigen

De vaartuigen kunnen gezien de mobiliteit dichter bij de (potentiële) leefgebieden van broedvogels komen. Het merendeel van de vaartuigen maakt echter korte tochtjes en verblijft vooral in de omgeving van het Strandeiland. De vaartuigen die verder gaan, kunnen een verstorend effect hebben. De meest nabij gelegen broedterritoria bevinden zich in het moerasgebied Harderbroek (>2km), achter de Knardijk, uit het zicht van de vaartuigen. Effecten op deze broedgebieden als gevolg van de vaartuigen zijn gezien de ruime afstand en afgeschermde ligging niet aan de orde. In de oeverzone aan de Gelderse zijde van het Wolderwijd (>500 meter afstand) bevindt zich geschikt foerageergebied. Broedgevallen zijn hier niet bekend (NDFF 2019) en worden vanwege de bestaande recreatiedruk ook niet verwacht. Door naleving van de Gedragscode voor recreatie (Het Blauwe Hart 2016) is de verstoring beperkt (zie ook kader 1). De vaartuigen in de nabijheid van deze oeverzones hebben vanwege het kortdurende effect (kort langsvaren) en het beperkte aantal vaartuigen geen (significant) verstorend effect op het leefgebied (m.n. foerageerfunctie) van broedvogels. De gebieden waar uitbreiding van het leefgebied van broedvogels is beoogd, bevinden zich rond Elburg en Drontermeer en liggen op meer dan 10 kilometer van het Strandeiland buiten de reikwijdte van de vaartuigen. ***Het stellen van (rand)voorwaarden ten aanzien van broedvogels bij het gebruik van waterfietsen en kano's is niet aan de orde.***

Voor het suppen geldt een uitzondering. Dit is namelijk een nieuwe activiteit, die in het kader van het Natura 2000-beheerplan niet is getoetst op mogelijke effecten op de Natura 2000-doelen(Rijkswaterstaat 2017b). ***Individueel suppen is vooralsnog toegestaan, waarbij de voorwaarde geldt dat recreanten zich houden aan de gedragscode voor recreatie (zie kader 1) (Rijkswaterstaat 2017b). Voor voorzieningen die het individueel gebruik van de SUP overstijgt (bijvoorbeeld aangeboden in sportschoolverband), is een aanvullende natuurtoets nodig om de effecten in beeld te brengen***

Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren is aangewezen als leefgebied van 16 niet-broedvogels. Voor alle soorten geldt een behoudsdoelstelling ten aanzien van de kwaliteit en oppervlakte van het leefgebied. Het gebied is voor deze soorten in de herfst en winterperiode van belang, vooral als foerageergebied. De belangrijke periode voor wintervogels (september-april) overlapt voor een aantal soorten (www.sovon.nl) met de beoogde activiteiten die plaatsvinden in de periode april t/m september (evenementen) en mei t/m medio oktober (vaartuigen). Gedurende de maanden april en september/medio oktober is sprake van overlap en kunnen negatieve effecten als gevolg van verstoring en mechanische effecten (betreding leefgebied) optreden.

Evenementen

Voor het merendeel van de aangewezen soorten is geen sprake van ecologische knelpunten en halen (ruimschoots) de doelaantallen (zie tabel 2). Zes soorten (brilduiker, grote zaagbek, nonnetje, smient, slobeend en tafeleend) halen momenteel de doelaantallen niet, mogelijk als gevolg van een voedselprobleem en/of een gebrek aan rust in het Natura 2000-gebied (Rijkswaterstaat 2017). Voor smient ligt de oorzaak voor het niet halen van het doelaantal buiten het Natura 2000-gebied (afname kwaliteit natte graslanden als foerageergebied). De beoogde activiteiten hebben geen invloed op de foerageergebieden (grasland) van smient.
Van de soorten die momenteel een ecologisch knelpunt ondervinden is slobeend en (met zeer geringe aantallen) ook smient, tafeleend en brilduiker in de maanden september/medio oktober en april in het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren aanwezig (sovon - gebiedsinformatie). Van géén van deze soorten overlappen de piekmaanden echter met de periode waarin de evenementen (april t/m sept) en vaarrecreatie (mei t/m medio oktober) plaatsvinden. Hieruit wordt geconcludeerd dat het Natura 2000-gebied in de niet-overlappende maanden met hogere aantallen van groter belang is voor deze niet-broedvogels en dat voor eventuele aanwezige lage aantallen vogels in de overlappende maanden voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied aanwezig zijn, waaronder in de aangewezen rustgebieden in de nabijheid van Harderwijk (zie bijlage 3). Met andere woorden, de draagkracht van het Natura 2000-gebied blijft te allen tijde geborgd voor genoemde niet-broedvogels.
De andere soorten die het doelaantal niet halen (grote zaagbek en nonnetje) zijn in de overlappende maanden september-medio oktober en de maand april (nog) niet in het Natura 2000-gebied aanwezig, waardoor geen sprake is van verstoring op deze soorten.
Voor de soorten die het instandhoudingsdoel wel (ruimschoots) halen, geldt dat de activiteiten overlap hebben met de aanwezigheid van deze soorten in het Natura 2000-gebied (zie ook tabel 2). Voor de aanwezige aantallen bieden de aangewezen rustgebieden (zie bijlage 3) voldoende uitwijkmogelijkheden. Deze gebieden liggen op ruim twee kilometer afstand van de planlocaties, ruim buiten de maximale verstoringsafstand van 500 meter voor niet-broedvogels (Min. EZ 2013).
Evenementen in de periode april t/m september hebben geen (significant) verstorend effect op de instandhoudingsdoelen van de aangewezen niet-broedvogels. Vanwege de overlap van evenementen met de aanwezigheid van niet-broedvogels in de maand september wordt geadviseerd in september géén gebruik te maken van versterkte muziek

en verlichting tijdens evenementen. Indien dit toch gewenst is, is een aanvullende natuurtoets nodig om de effecten in beeld te brengen en eventueel een vergunning aan te vragen.

Tabel 2 *Instandhoudingsdoelen (IHD) van de kwalificerende niet-broedvogels van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (zie ook bijlage 1) en de seizoensgemiddelden van het gehele Natura 2000-gebied, gebaseerd op het gemiddelde seizoengemiddelde berekend over de vijf meest recente telseizoenen ('11-'12 t/m '16-'17) (sovon.nl). De soorten waarvan het seizoensgemiddelde boven het instandhoudingsdoel ligt, zijn groen gearceerd. Daarnaast is aangegeven in welke periode de soort in het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren aanwezig is en wat de piekperiode met de hoogste aantallen is (aangegeven tussen haakjes) (sovon.nl)*

Soort	Draagkracht (ihd) N2000-gebied	Seizoensgemiddelde N2000-gebied	Aanwezig in N2000-gebied (piekperiode)
Fuut	400	509	Jaarrond (sept-nov)
Aalscholver	420	608	Jaarrond (sept en mrt)
Grote Zilverreiger	40	307	-
Lepelaar	3	4	Feb-okt (jun-aug)
Kleine Zwaan	120	722	Okt-mrt (nov-jan)
Smient	3.500	2.650	Sept-apr (nov-feb)
Krakeend	280	360	Jaarrond (aug en sept)
Pijlstaart	140	280	Sept-apr (nov-feb)
Slobeend	50	32	Jaarrond (medio okt- nov)
Krooneend	30	60	Jaarrond (jun en nov)
Tafeleend	6.600	3.721	Sept- mrt (nov en dec)
Kuifeend	5.700	9.439	Jaarrond (nov-feb)
Brilduiker	220	135	Okt-apr (feb)
Nonnetje	60	46	Nov-mrt (feb)
Grote Zaagbek	50	37	Nov-mrt (dec-feb)
Meerkoet	11.000	14.107	Jaarrond (nov en dec)

Vaartuigen

De vaartuigen kunnen in de overlappende maanden (september-medio oktober) verstoring op de niet-broedvogels veroorzaken. Om niet-broedvogels in de kwetsbare winterperiode voldoende rust te bieden en de instandhoudingsdoelen te borgen, zijn in het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren namelijk een aantal gebieden middels een Toegangsbeperkingsbesluit (TBB) in de herfst en winter (sept t/m mrt) afgesloten voor recreatie. Doordat vaartuigen de aangewezen rustgebieden (zie bijlage 3) niet betreden en de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied (Het Blauwe Hart 2016) naleven, is ***geen sprake van een verstorend effect op de instandhoudingsdoelen van niet-broedvogels. Voor vaartuigen is het stellen van (rand)voorwaarden ten aanzien van niet-broedvogels niet aan de orde.***

7. Conclusie

Ten aanzien van de gewenste intensivering van het recreatieve gebruik (vaartuigen en evenementen) rond het Strandeiland in Harderwijk zijn vanuit de natuurwetgeving enkele randvoorwaarden en aanbeveling aan te geven, zie tabel 3 hieronder.

Tabel 3 *Randvoorwaarden ten aanzien van de beoogde activiteiten (vaartuigen en evenementen).*

<table>
<tr><th>Activiteit</th><th>april</th><th>mei</th><th>juni</th><th>juli</th><th>augustus</th><th>september</th><th>oktober</th></tr>
<tr><td>Verhuur vaartuigen (mei-medio okt)</td><td></td><td colspan="6">Geadviseerd wordt huurders te wijzen op regels zoals beschreven in Gedragscode Recreatie Ijsselmeergebied en buiten afgesloten gebieden blijven.</td></tr>
<tr><td>Individueel suppen (mei-medio okt)</td><td></td><td colspan="6">Individueel suppen is toegestaan, huurders wijzen op Gedragscode Recreatie en buiten afgesloten gebieden blijven.</td></tr>
<tr><td>Groepsgewijs/sportschoolverband suppen (mei-medio okt)</td><td></td><td colspan="6">Vergunning, voorzien van een natuurtoets, ter beoordeling aan bevoegd gezag voorleggen</td></tr>
<tr><td>Evenementen zonder versterkt geluid/verlichting (apr-sept)</td><td colspan="6">Negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-soorten zijn niet aan de orde. Wel wordt een quickscan/broedvogelcheck in het kader van soortbescherming voorafgaand aan een evenement geadviseerd.</td><td></td></tr>
<tr><td>Evenementen met versterkt geluid en/of verlichting (apr-sept)</td><td colspan="5">Geadviseerd wordt de speakers en verlichting van het Natura 2000-gebied af te richten (wateroppervlak en oeverzones ontzien).</td><td>Vanwege overlap met niet-broedvogels geen inzet van versterkt geluid/verlichting óf een natuurtoets laten opstellen.</td><td></td></tr>
</table>

Ten aanzien van stikstofdepositie wordt geconcludeerd dat bij een jaarlijks aantal van 25.000 bezoekende auto's (50.000 mvt/jaar) geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden optreden. Geadviseerd wordt om aanvullende berekening(en) te maken/scenario's te bepalen om het maximale jaarlijkse aantal verkeersbewegingen (en eventuele tijdsduur in geval gebruik wordt gemaakt van aggregaten e.d.) te bepalen waarbij geen sprake is van depositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze aantallen kunnen vervolgens in het bestemmingsplan als drempelwaarden worden opgenomen.

Bronnen

Literatuur

Alberts, A. (2014). Voortoets Telstarsurf Strand Horst; Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet. Rapport 13-226. Ecogroen Advies, Zwolle.

Gemeente Harderwijk (2019). Notitie mogelijke ontwikkelingen Strandeiland – input Voortoets, 21 maart 2019 (Mw. K. van der Schot).

Gemeente Harderwijk (2019). Algemene plaatselijke verordening (APV) Harderwijk, 26 februari 2019.

Goutbeek, A. (2012). Habitattoets Paintball accommodatie Strand Horst; Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet. Rapport 12-042. Ecogroen Advies, Zwolle.

Henkens, R.J.H.G., M.E.A. Broekmeyer, A.G.M. Schotman, C.M. Goossen en R. Pouwels (2012). Kennis over effecten, kwetsbaarheid, handelings perspectieven en monitoring van recreatie in Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 2334. Alterra Wageningen UR. Wageningen, 2012.

Kraaijeveld, S.E. en M. Oudshoorn (2019). Natuurtoets herontwikkeling Strandzone, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming en de provinciale regels ten aanzien van het NNN. Rapport 18-406. Ecogroen bv Zwolle.

Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.

Min. EZ (2015). Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij Alterra-rapport 1375 uit 2005.

Min. EZ (2013, 2008). Profielendocumenten habitattypen en soorten.

Min. LNV (2018). Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden. Directie Natuur & Biodiversiteit | DN&B/2018-000 | Aanwezige waarden (ontwerp-wijziging), 23 februari 2018.

Ottburg, F.G.W.A. en R.J.H.G. Henkens (2012). Combinatie van vaarrecreatie en beek gebonden natuur in Noord-Brabant. Kennis over ecologische effecten van kano's en fluisterboten, kwetsbaarheid van flora en fauna en handelingsperspectieven voor beheerder en gebruiker. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2375.

Provincie Gelderland (2018). Omgevingsverordening Gelderland, december 2018 (1-3-2019 in werking).

Reijnen M.J.S.M. & R.P.B. Foppen (1991). Effect van wegen met autoverkeer op de dichtheden van broedvogels (hoofdrapport). IBN - rapport 91/1.DLO - Instituut voor Bos - en Natuuronderzoek, Leersum.

Reijnen R., R. Foppen, C. ter Braak & J. Thijssen (1995). The effects of car traffic on breeding bird populations in woodland III. The reduction of density in relation to the proximity of main roads. Journal of Applied Ecology 32, 187-202.

Reijnen, R. R. Foppen & H. Meeuwsen (1996). The effects of traffic on the density of breeding birds in Dutch agricultural grasslands. Biological Conservation. 75: 255-260.

Rijkswaterstaat (2017). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Rijkswaterstaat i.s.m. Ministerie van Economische zaken, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Gelderland, oktober 2017.

Rijkswaterstaat (2017b). Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 – Nota van Antwoord. Rijkswaterstaat i.s.m. Ministerie van Economische zaken, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Gelderland, oktober 2017.

Rijkswaterstaat (2009). Kaarten behorende bij Natura 2000-gebeid Veluwerandmeren.

Staatscourant (2018). Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 5 maart 2018.

Turlings, L.G., B.J. de Jong, R.G. Verbeek, R.J. Jonkvoorst, L.S.A. Anema & J. van der Winden (2011). Nadere effectanalyse huidige gebruik activiteiten IJsselmeergebied. WitteveenBos i.s.m. Bureau Waardenburg, Deventer.

Vegte, F. van der, J. Bosman en D. Logeman (2014). Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Arcadis, 18 februari 2014.

Waterman, E.H., I. Tulp & J.F.B.M. Spits (2002). Verstoring van weidevogels. Effecten van treinverkeer onderzocht. Geluid, jaargang 25, nummer 5, december 2002.

Waterrecreatie Advies (2018). Te verwachten bedieningstijden kunstwerken Naardertrekvaart – ten behoeve van op te stellen verkeersmodel. Lelystad, 14 september 2018.

Watersport Verbond en TKBN (2014). Kanovaarwegen in Nederland - Van planning tot praktijk, een handleiding.

Winden, J. van der, R.J Jonkvorst en M. Japink (2010). Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998 – Project Waterfront Harderwijk en de effecten op beschermde natuurgebieden. Bureau Waardenburg bv, 12 januari 2010.

Winden, J. van der, L.G. Turlings en S. Dirksen (2007). Voortoets bestaand gebruik Natura 2000-gebieden IJsselmeergebied, Bureau Waardenburg bv, 14 augustus 2008.

Internet

AERIUS-Calculator (https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=nl#sources:sid1=0&theme=n), versie 2016L

Broedvogelkalender (https://mijn.rvo.nl/documents/20448/80143/Natuurkalender+voor+vogels/...)

Het Blauwe Hart (2016). Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied (https://www.hetblauwehart.org/wp-content/uploads/2018/06/GedragscodeHR.pdf)

Jachthaven Wolderwijd – winterstalling (https://www.jachthaven-wolderwijd.nl/over-ons/winterstalling)

NDFF – Nationale Databank Flora en Fauna (https://ndff-ecogrid.nl/), geraadpleegd in april/mei 2019

Ruimtelijkeplannen.nl – bestemmingsregels Waterfront-Zuid Boulevard-West (https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0243.BP00021-0002/r_NL.IMRO.0243.BP00021-0002_index.html)

Sovon – Vogelinformatie per gebied: Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (76) (https://www.sovon.nl/nl/gebieden)

Bijlage 1 Instandhoudingsdoelen N2000-gebied Veluwerandmeren

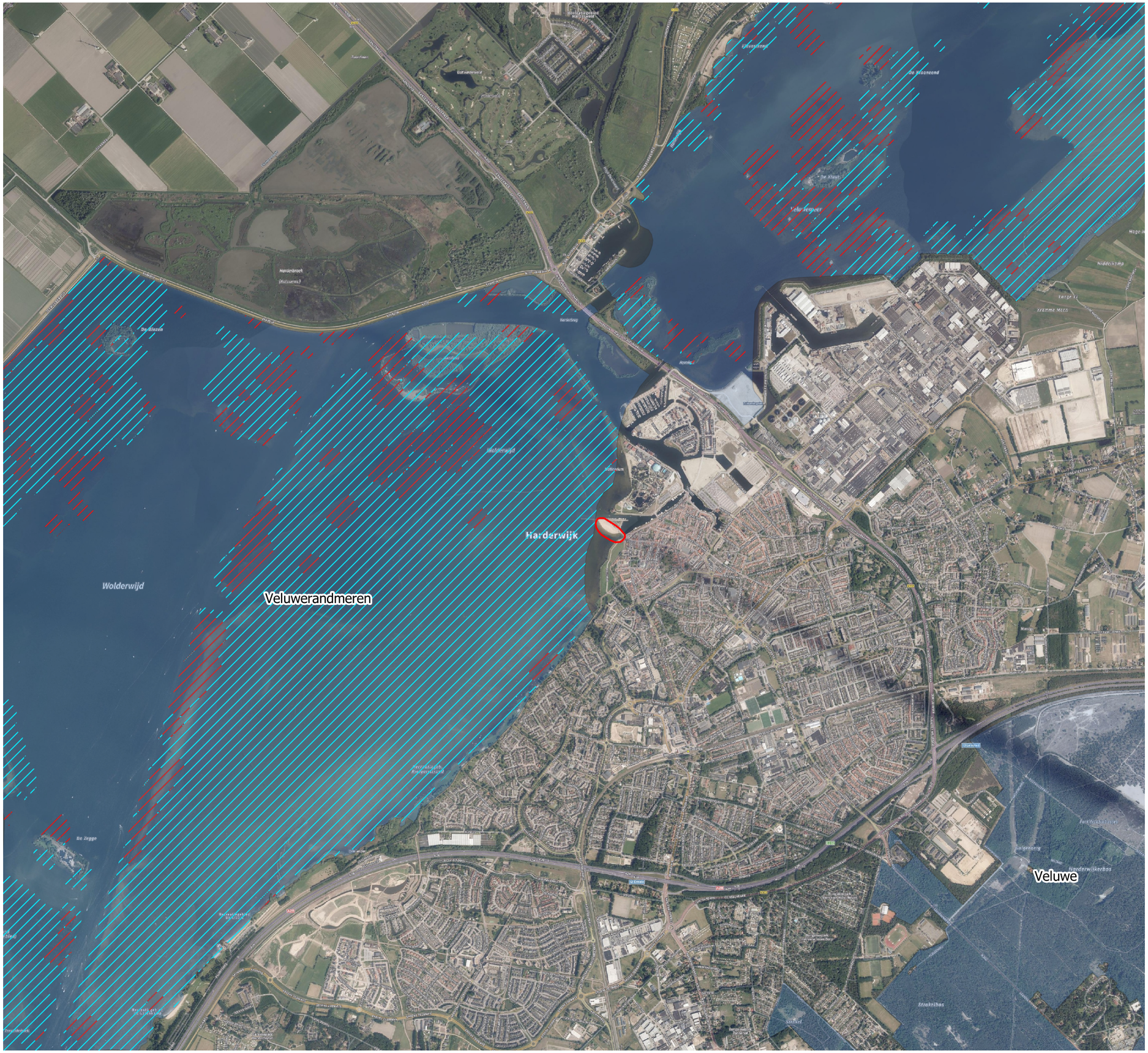
		Doelstelling		
	LVI Landelijk	Oppervlak	Kwaliteit	Populatie
Habitattypen				
H3140 - Kranswierwateren	--	=	=	
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	=	
*H6430A – Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=	
*H6430B – Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=	
Habitatsoorten				
H1149 - Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163 - Rivierdonderpad	-	= (<) **	=	=
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=
Broedvogels				
A021 - Roerdomp	--	>	>	5
A298 - Grote karekiet	--	>	>	40
Niet-broedvogels				
A005 - Fuut	-	=	=	400
A017 - Aalscholver	+	=	=	420
A027 - Grote Zilverreiger	+	=	=	40
A034 - Lepelaar	+	=	=	3
A037 - Kleine Zwaan	-	=	=	120
A050 - Smient	+	=	=	3500
A051 - Krakeend	+	=	=	280
A054 - Pijlstaart	-	=	=	140
A056 - Slobeend	+	=	=	50
A058 - Krooneend	-	=	=	30
A059 - Tafeleend	--	= (<) ***	=	6600
A061 - Kuifeend	-	= (<) ***	=	5700
A067 - Brilduiker	+	=	=	220
A068 - Nonnetje	-	=	=	60
A070 - Grote Zaagbek	--	=	=	50
A125 - Meerkoet	-	=	=	11000

notitie

Bijlage 2 Ligging habitattypen N2000-gebied Veluwerandmeren

notitie

Bijlage 3 Afgesloten gebieden N2000-gebied Veluwerandmeren

Project
Waterrecreatie en evenementen Strandzone Harderwijk

Onderwerp
Ligging habitattypen Veluwerandmeren

Habitattype
- Kranswierwateren (H3140az)
- Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150az)
- Globale locatie beoogd evenementenvlot en verhuurlocatie

Datum **12-02-2020**	Schaal **1:25000**	Opdrachtgever **Gemeente Harderwijk**
Versie **Definitief**	Kaartondergrond **Esri World Imagery**	Getekend door **K. Meinesz**
Kaartnummer ***/***	Formaat **A3, liggend**	Projectnummer **19-200**

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

notitie

Bijlage 4 AERIUS-modelberekening

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
david sietses	Hoge Brug, 3841 Ct Harderwijk

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
strandzone harderwijk	S2LmHajy7PQs

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
12 februari 2020, 09:09	2019	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	19,47 kg/j
NH3	1,15 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

strandzone Harderwijk

Locatie
Situatie 1

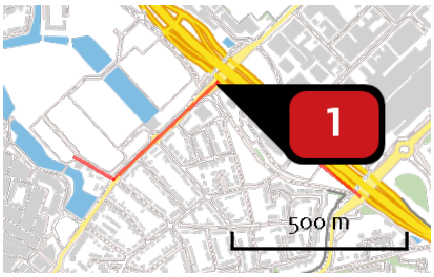

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Evenementenverkeer Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	1,15 kg/j	19,47 kg/j

Emissie (per bron)

Situatie 1

Naam	Evenementenverkeer
Locatie (X,Y)	171529, 485188
NOx	19,47 kg/j
NH3	1,15 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	50.000,0 / jaar	NOx	19,47 kg/j
			NH3	1,15 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019A_20200211_3b24c29c22
Database	versie 3b24c29c22

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A

Project
Waterrecreatie en evenementen Strandzone Harderwijk

Onderwerp
Afgesloten gebieden Natura 2000-gebied

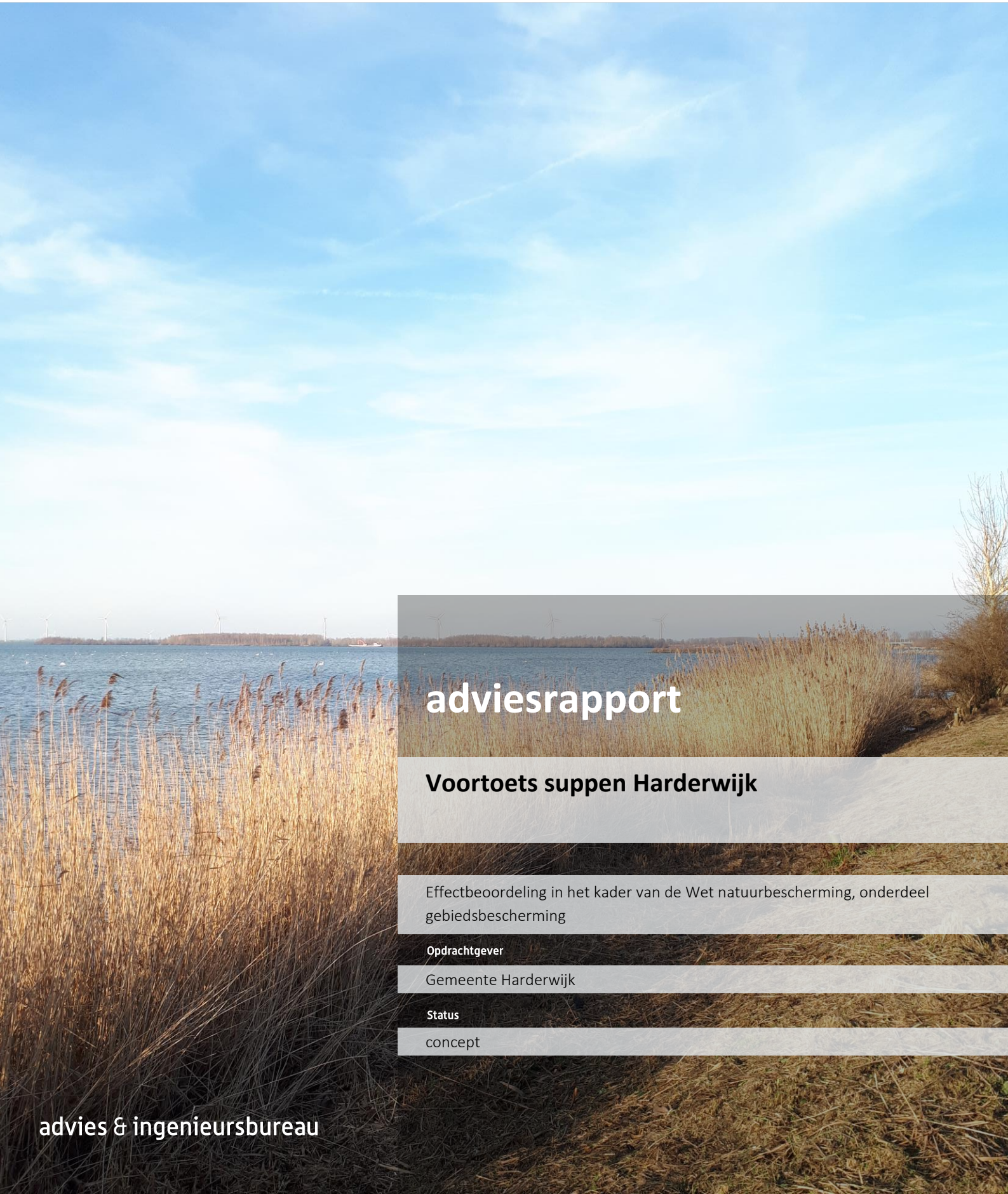
- Gesloten periode: 1 september t/m 1 april
- N2000
- Globale locatie beoogd evenementenvlot en verhuurlocatie

Datum **12-02-2020**	Schaal **1:30000**	Opdrachtgever **Gemeente Harderwijk**
Versie **Definitief**	Kaartondergrond **Esri World Imagery**	Getekend door **K. Meinesz**
Kaartnummer ***/***	Formaat **A3, liggend**	Projectnummer **19-200**

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco groen
advies & ingenieursbureau

adviesrapport

Voortoets suppen Harderwijk

Effectbeoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel gebiedsbescherming

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

Status

concept

advies & ingenieursbureau

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Voortoets suppen Harderwijk

Subtitel

Effectbeoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel gebiedsbescherming

Projectcode	Datum	Status
21-503 (concept)	2 december 2021	concept

Auteur(s)

L. (Lisette) Klein & D. (David) Sietses

Tweede lezer

A. (Anton) Alberts

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

L. Klein & D. Sietses (2021). Voortoets suppen Harderwijk. Effectbeoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel gebiedsbescherming. Rapport 21-503 (concept). Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting 1

1. Inleiding 3
1.1 Aanleiding en doelstelling 3
1.2 Ligging projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen 3

2. Wettelijk kader en methode 5
2.1 Wet natuurbescherming 5
2.2 Werkwijze 5

3. Selectie gebieden en effecten 7
3.1 Selectie van gebieden 7
3.2 Voorselectie van effecten 8

4. Selectie kwalificerende natuurwaarden 10
4.1 Beschrijving van het effectgebied 10
4.2 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwerandmeren 11
4.3 Habitattypen binnen effectgebied 11
4.4 Habitatrichtlijnsoorten binnen effectgebied 12
4.5 Broedvogelsoorten binnen effectgebied 13
4.6 Niet-broedvogelsoorten binnen effectgebied 13

5. Effectbeoordeling 14
5.1 Habitattypen 14
5.2 Habitatrichtlijnsoorten 17
5.3 Broedvogels 17
5.4 Niet-broedvogels 18

6. Conclusie en advies 20
6.1 Advies en vervolgstappen 20

7. Geraadpleegde bronnen 21

Bijlagen

Bijlage 1 – Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwerandmeren
Bijlage 2 – Typische soorten habitattypen H3140 en H3150

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Harderwijk overweegt het recreatieve gebruik van het Wolderwijd te intensiveren door de verhuur van ongemotoriseerde vaartuigen mogelijk te maken, waaronder sup's. Uit een recente haalbaarheidsonderzoek (Kraaijeveld, 2020) blijkt dat suppen[1] als een nieuwe activiteit voor Natura 2000 geldt, die niet getoetst is in het kader van het beheerplan voor Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Voor suppen, zoals vanaf een sup-verhuurlocatie, is daarom een effectbeoordeling nodig is om eventuele gevolgen in het kader van Natura 2000 inzichtelijk te maken. In dit rapport is een voortoets uitgewerkt voor de verhuur van maximaal 100 sup's per etmaal in de periode april t/m september. De voortoets dient ter onderbouwing van toekomstige vergunningaanvragen ten aanzien van sup-verhuurlocaties vanaf de kustzone van de gemeente.

Natura 2000

- Het projectgebied, waar de sup-verhuurlocaties beoogd zijn, grenst aan Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (Vogelrichtlijngebied + Habitatrichtlijngebied). Een deel van de jachthaven De Knar in het noorden van het projectgebied valt binnen dit Natura 2000-gebied. Het suppen vindt geheel plaats in Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, op het Wolderwijd en het Veluwemeer. Overige Natura 2000-gebieden, zoals de Veluwe, liggen op 2,5 kilometer of verder. Door de aard van het suppen zijn negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden anders dan de Veluwerandmeren op voorhand uitgesloten.
- Negatieve gevolgen door hydrologische veranderingen, versnippering of verontreiniging zijn op basis van de aard van het voornemen uitgesloten.
- Suppen vormt geen bron van stikstofemissies. De verkeersbewegingen van en naar de verhuurlocaties vormen wel een bron van stikstofemissies. De gemeente Harderwijk laat de gevolgen door stikstofemissies in een latere fase van de vergunningprocedures van sup-verhuurlocatie(s) toetsen. Stikstofdepositie is buiten beschouwing gelaten.
- (Significant) negatieve gevolgen door mechanische effecten zijn uitgesloten voor de instandhoudingsdoelen van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, (niet)-broedvogelsoorten. Het suppen staat het behalen van de uitbreidingsdoelstellingen van de broedvogelsoorten niet in de weg.
- (Significant) negatieve gevolgen door verstoringseffecten zijn uitgesloten voor de instandhoudingsdoelen van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogelsoorten en het merendeel van de niet-broedvogelsoorten. Het suppen staat het behalen van de uitbreidingsdoelstellingen van de broedvogelsoorten bovendien niet in de weg. Voor de niet-broedvogelsoorten slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek zijn significant negatieve gevolgen in de maanden april en september echter niet uit te sluiten.

[1] Individueel suppen, waarbij een recreant z'n eigen sup meebrengt, is toegestaan. Onder groepsgewijs suppen valt onder andere het verhuur van sup's of suppen in sportschoolverband, ongeacht groepsgrootte (Rijkswaterstaat, 2017b). Zie ook de voetnoot op pagina 3.

Advies en vervolgstappen

- Omdat significant negatieve gevolgen door verstoring op niet-broedvogels slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek niet zijn uit te sluiten, kan het suppen op basis van voorliggende toetsing geen doorgang vinden in de maanden april en september.
- In de maanden mei – augustus is sup-verhuur mogelijk, significant negatieve gevolgen voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren zijn in deze maanden uitgesloten. Vervolgstappen zijn nodig om het suppen in de maanden april en september doorgang te bieden. Voor vervolgstappen kan gedacht worden aan een planaanpassing en/of een passende beoordeling. Indien gekozen wordt voor een passende beoordeling, dan is er in de toekomst sprake van een vergunningplicht in het kader van de Wet natuurbescherming (gebiedsbescherming).

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Harderwijk overweegt het recreatieve gebruik van het Wolderwijd te intensiveren door het verhuur van ongemotoriseerde vaartuigen mogelijk te maken, waaronder sup's. De beoogde ontwikkelingen kunnen negatieve gevolgen hebben voor beschermde natuurwaarden. Daarom is in 2020 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd (Kraaijeveld, 2020). Uit het haalbaarheidsonderzoek blijkt dat suppen[2] [3] (anders dan individueel suppen) als een nieuwe activiteit voor Natura 2000 geldt, die niet in het beheerplan voor Natura 2000-gebied Veluwerandmeren getoetst is. Er is daarom voor de activiteit suppen, zoals vanaf een sup-verhuurlocatie, een aanvullende effectbeoordeling nodig om eventuele gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren inzichtelijk te maken. Gemeente Harderwijk heeft Ecogroen gevraagd om hiertoe een voortoets uit te voeren. De voortoets dient ter onderbouwing van toekomstige vergunningaanvragen van sup-verhuurlocaties vanaf de kustzone van de gemeente.

1.2 Ligging projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

De exacte locatie van de sup-verhuurlocaties zijn nog onbekend. In voorliggende rapportage wordt uitgegaan van sup-verhuur vanaf de kustzone (hierna: projectgebied) van de gemeente Harderwijk die globaal gezien ligt tussen de N302 en de zuidelijke punt van De Wellen (figuur 1.1).

[2] 'Van suppen (het voortbewegen op een surfplank zonder zeil, met behulp van een peddel) wordt aangegeven dat het hier om een nieuwe activiteit gaat, die in het kader van het Beheerplan niet is getoetst. … Deze vorm van gebruik is op zich niet vergunningplichtig, al hoewel bij omvangrijkere activiteit, bijvoorbeeld aangeboden in sportschoolverband, een vergunningenprocedure geldt. Individueel suppen is vooralsnog toegestaan, waarbij recreanten zich dienen te houden aan de wet en Gedragscode. In afgesloten gebieden is het suppen sowieso niet toegestaan.' (uit: Rijkswaterstaat, 2017b)

[3] Suppen (Stand Up Peddling) wordt ondernomen met Stand Up Peddling Boards, hierna afgekort naar sup's.

Figuur 1.1 *Globale indicatie van de kustzone vanwaar sup-verhuur wordt beoogd (rood gearceerde gebied). Bron achtergrond: PDOK.*

Beschrijving randvoorwaarden voor het suppen

Het sup-verhuur in het projectgebied en het suppen zelf is onderhevig aan verschillende randvoorwaarden. Voor de effectbeoordeling worden de volgende randvoorwaarden aangehouden:

- Het supseizoen loopt jaarlijks van 1 april tot 1 oktober.
- Binnen bovenstaande supseizoen worden dagelijks maximaal 100 sup's verhuurd.
- De sup's worden alleen tussen zonsopkomst en zonsondergang gebruikt.
- Gezien het recreatieve karakter van de sup-verhuur, wordt uitgegaan dat suppers circa 2 – 4 uur het water opgaan. Er wordt uitgegaan van een sup-afstand van circa 10 km. Er wordt daarom in navolging van de eerdere haalbaarheidstoets (Kraaijeveld, 2020) een straal van 4 kilometer rondom het projectgebied aangehouden waarbinnen gesupt wordt.
- Gezien het recreatieve karakter van het suppen vanaf een sup-verhuurlocatie, wordt er ook van uitgegaan dat het suppen voornamelijk in duo's of groepen plaatsvindt.
- Binnen het IJsselmeergebied geldt de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied (hierna: de Gedragscode) (Het Blauwe Hart, 2016). Er wordt aangenomen dat suppers deze gedragscode naleven. In deze Gedragscode staat onder andere dat:
  - Suppers buiten afgesloten zones van het Natura 2000-gebied blijven[4].
  - Rietzones en andere oeverplanten ontzien worden.
  - Vaarbewegingen in groepen vogels voorkomen worden.
  - Afstand gehouden wordt van groepen watervogels.

[4] Aan de oostkust van de Veluwerandmeren nabij Harderwijk bevinden zich twee zones met toegangsbeperking voor recreatie en visserij. De afsluiting van deze zones wordt momenteel vastgelegd in een Toegangsbeperkingsbesluit (TBB). Met deze vaststelling 'wordt feitelijk een continuering van de historische situatie bestendig geformaliseerd' (uit Rijkswaterstaat, 2017a).

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid 2021). In dit rapport wordt enkel ingegaan op het onderdeel Natura 2000. In onderstaand kader 2.1 is een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

2.2 Werkwijze

Allereerst is met behulp van de database Natura 2000-gebieden (Ministerie van LNV, 2021A) nagegaan of het projectgebied binnen/nabij beschermde Natura 2000-gebieden ligt. Verder is het maximale effectgebied door suppen vastgesteld op basis van de maximale afstand vanaf de kustzone van Harderwijk waarbinnen het suppen zal plaatsvinden (4 kilometer: Kraaijeveld, 2020) plus de maximale effectafstand van effecten die kunnen optreden tijdens het suppen. Van deze mogelijke effecten zijn de effectafstanden door verstoring zijn het grootst. In geval van verstoring door waterrecreatie wordt uitgegaan van 600 meter (Arcadis, 2014) (zie ook paragraaf 4.1).

Op basis van de effectenindicator (Broekmeyer, 2010; Ministerie van LNV, 2021B), de aard van het voornemen en een verdere literatuurstudie is middels objectieve gegevens bepaald welke negatieve gevolgen kunnen optreden voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied en zo ja, of deze significant kunnen zijn. Daartoe zijn binnen het effectgebied (biotopen van) kwalificerende natuurwaarden in beeld gebracht. Er is gebruik gemaakt van beschikbare gegevens zoals provinciale kaartviewers en

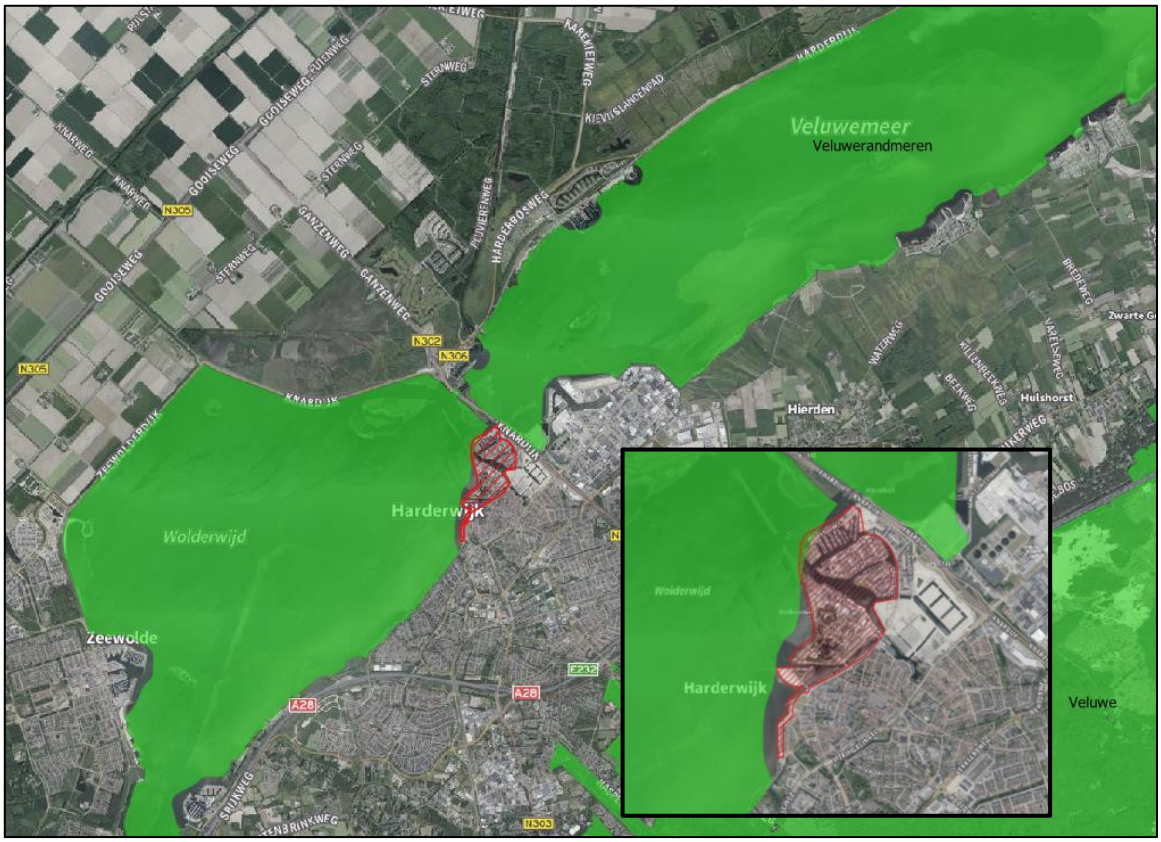
het beheerplan van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Zie voor een volledig overzicht het hoofdstuk ‘Geraadpleegde bronnen’.

3. Selectie gebieden en effecten

3.1 Selectie van gebieden

Het projectgebied grenst grotendeels aan Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (figuur 3.1). Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en als Habitatrichtlijngebied. De noordelijk gelegen jachthaven De Knar valt deels binnen het Natura 2000-gebied. Door de ligging van het projectgebied en de aard van het suppen zijn (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van Veluwerandmeren niet op voorhand uit te sluiten.

Op circa 2,5 kilometer ligt Natura 2000-gebied Veluwe. Gezien de actieradius van het suppen - wat op het Wolderwijd en Veluwemeer plaatsvindt - en de afstand tot overige Natura 2000-gebieden zijn negatieve gevolgen (met uitzondering van stikstofdepositie) voor verder weg gelegen Natura 2000-gebieden -zoals Veluwe- niet aan de orde.

Figuur 3.1 *Ligging projectgebied (rode arcering) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groene vlakken). Ten westen en noorden: Veluwerandmeren. Ten zuidoosten: Veluwe. Bron achtergrond: PDOK.*

3.2 Voorselectie van effecten

Op basis van de effectenindicator (Broekmeyer, 2010; Ministerie van LNV, 2021B) en de aard van het voornemen is geconcludeerd dat ten gevolge van het suppen mogelijk (significant) negatieve gevolgen kunnen optreden voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Het suppen gaat namelijk mogelijk gepaard met oppervlakteverlies, verstoring, mechanische effecten en stikstofdepositie. Deze effecten zijn onderstaand kort toegelicht.

Negatieve gevolgen door hydrologische veranderingen, versnippering of verontreiniging zijn op basis van de aard van het voornemen uitgesloten. Er vindt geen permanente doorsnijden van leefgebieden of migratieroutes van soorten plaats. De Gedragscode (zie paragraaf 1.2) voorziet in het voorkomen van verontreiniging door onder andere afval. Het suppen is daarnaast niet van invloed op het hydrologische systeem van Veluwerandmeren.

Oppervlakteverlies

Oppervlakteverlies kan optreden wanneer ontwikkelingen plaatsvinden binnen een Natura 2000-gebied. Oppervlakteverlies uit zich in een netto afname van leefgebied van soorten en/of habitattypen (Broekmeyer, 2008). In voorliggend effectbeoordeling wordt alleen ingegaan op de gevolgen door de activiteit suppen, wat niet leidt tot oppervlakteverlies. Tijdelijk verlies van leefgebied door verstoring wordt bij verstoringseffecten beoordeeld. Omdat de sup-verhuurlocaties nog niet zijn aangewezen, zijn eventuele gevolgen door de verhuurlocaties zelf buiten beschouwing gelaten[5]. Gevolgen door oppervlakteverlies worden daarom niet verder behandeld.

Mechanische effecten

Mechanische effecten kunnen optreden door vaarbewegingen. Door het suppen kan golfslag, vertroebeling of fysieke beschadiging optreden van (onder)watervegetatie (Torenbeek et al., 2021). Wel wordt er van uitgegaan dat suppers – conform de Gedragscode – riet en andere oevervegetaties niet fysiek in gaan. Fysieke aantasting van nestlocaties zoals door overvaren wordt daarom buiten beschouwing gelaten. Mechanische effecten golfslag, vertroebeling en beschadiging van flora worden nader onderzocht.

Verstoring

Suppen leidt mogelijk tot verstoring door geluid (boven water) en trillingen (onder water – in het verlengde van het peddelen). Ook aanwezigheid van suppers kan tot optische verstoring leiden. De mate van verstoring is afhankelijk van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoringsbron. Daarnaast zijn ook het tijdstip en de overlap met kwetsbare perioden en leefgebieden van soorten (afstand tussen leefgebied en verstoringsbron, uitgedrukt in verstoringsgevoeligheid) relevant. De gevolgen door verstoring worden nader onderzocht.

[5] In figuur 3.1 is te zien dat er sprake is van overlap van een beperkt deel van de havenkom bij Jachthaven De Knar met het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Indien hier een sup-verhuurlocatie wordt beoogd, dienen mogelijke gevolgen middels een aanvullende toetsing beoordeeld te worden.

Stikstofdepositie

Suppers bewegingen zich voort met behulp van een peddel. Er is geen sprake van motorgebruik. Suppen vormt daarom geen bron van stikstofemissies. Eventuele verkeersbewegingen van en naar de verhuurlocaties vormen wel een bron van stikstofemissies. De gemeente Harderwijk laat deze stikstofemissies in een latere fase van de vergunningprocedures van verhuurlocatie(s) toetsen. Stikstofdepositie wordt derhalve buiten beschouwing gelaten.

Samenvatting mogelijke effecten

Tabel 3.1 geeft een samenvatting van de effecten die worden onderzocht in voorliggende voortoets. Deze effecten kunnen leiden tot (significant) negatieve gevolgen voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden.

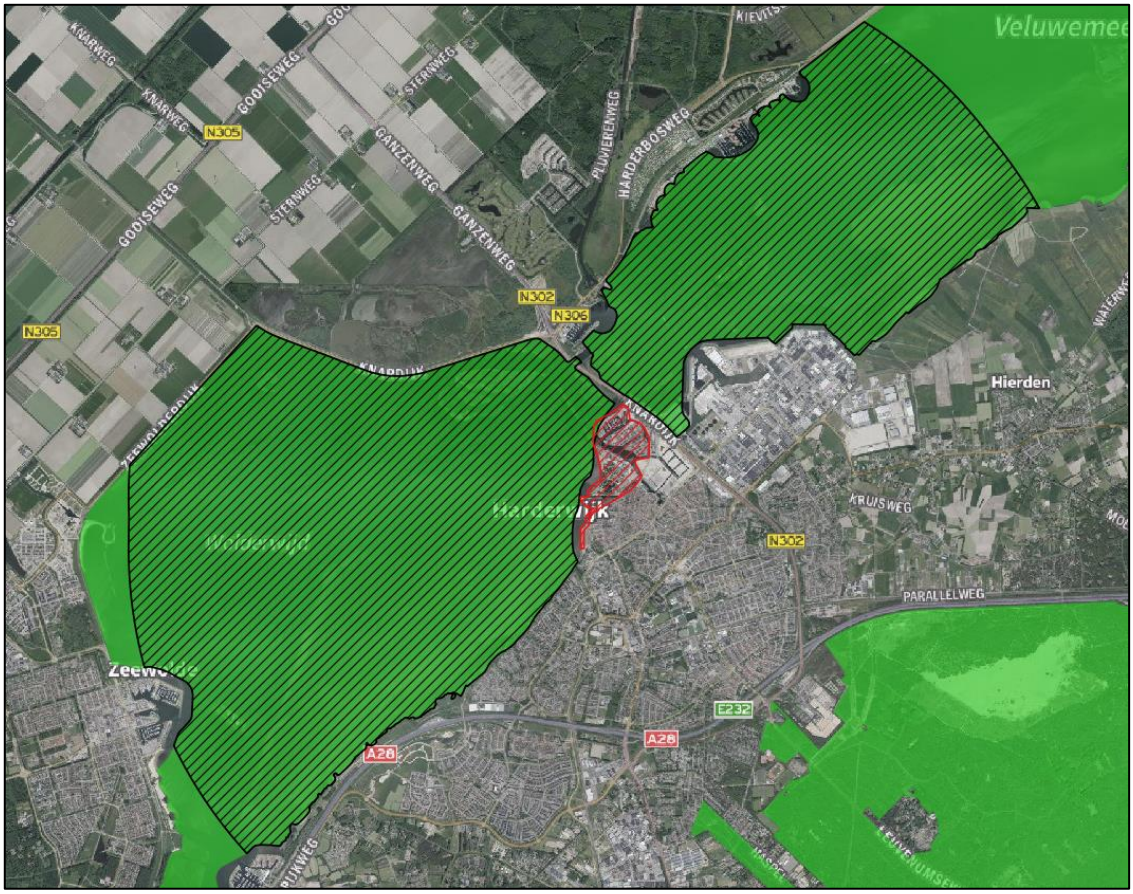
Tabel 3.1 *Effecten die kunnen optreden ten gevolge van het suppen en waarvan de gevolgen voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden worden beoordeeld in voorliggende voortoets. Eveneens in aangegeven voor welk Natura 2000-gebied deze beoordeling is uitgevoerd.*

Mogelijke effecten	Veluwerandmeren
Mechanische effecten (golfslag, vertroebeling, fysieke beschadiging flora)	●
Verstoring (geluid, trillingen, optische aanwezigheid)	●

4. Selectie kwalificerende natuurwaarden

4.1 Beschrijving van het effectgebied

Het effectgebied wordt gevormd door de maximale straal waarbinnen suptochten worden gemaakt, aangevuld met een maximale verstoringsafstand dat nog kan optreden op de uiterste grens van deze actieradius. Zoals in paragraaf 1.2 aangegeven, wordt aangenomen dat de suptochten binnen een straal van 4 kilometer van de kustzone van Harderwijk (Kraaijeveld, 2020) worden uitgevoerd. Het suppen leidt in potentie tot een relatief hoge mate van verstoring, door de staande positie van suppers en door de potentie tot geluidsverstoring doordat op elke sup één persoon staat, die daarom met verheven stem met anderen communiceert (Torenbeek et al., 2021). Daarom wordt een maximale verstoringsafstand van 600 meter aangehouden. Dit komt overeen met effectafstanden van intensieve recreatie en waterrecreatie (Arcadis, 2014; en Krijgsveld, 2008 in Arcadis, 2014). Het effectgebied wordt daarom gevormd door het water en de oeverzones binnen een straal van (4 km + 600 meter=) 4,6 kilometer van het projectgebied (figuur 4.1). Binnen het effectgebied ligt het Wolderwijd en het Veluwemeer, onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Gezien de grote overlap van het Wolderwijd, is voor de effectbeoordeling uitgegaan van een complete overlap met het Wolderwijd (inclusief de kustzone nabij Zeewolde).

Figuur 4.1 *Ligging effectgebied (zwarte arcering) binnen het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (groene vlakken in ten westen en noorden van Harderwijk) en de zoeklocatie voor sup-verhuurlocaties aan de kustzone van Harderwijk (rode arcering). Afgesloten gebieden op basis van een toegangsbeperkingsbesluit zijn niet opgenomen in de kaart bij gebrek aan eenduidig kaartmateriaal. Groene vlak ten zuidoosten: Natura 2000-gebied Veluwe. Bron achtergrond: PDOK.*

4.2 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

Voor het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren zijn 4 habitattypen (waarvan twee in ontwerpfase), 3 habitatrichtlijnsoorten, 2 broedvogels en 16 niet-broedvogels aangewezen (tabel 4.1). Zie bijlage 1 voor de volledige instandhoudingsdoelen.

Tabel 4.1 *Kwalificerende natuurwaarden van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (DN&B, 2018; PDN, 2009). *Ontwerp – worden derhalve niet meegenomen in de beoordeling.*

Habitattypen	**Broedvogels**	A051 Krakeend
H3140 Kranswieren	A021 Roerdomp	A054 Pijlstaart
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	A298 Grote karekiet	A056 Slobeend
H6430A Ruigten en zomen – moerasspirea*	**Niet-broedvogels**	A058 Krooneend
H6430B Ruigten en zomen – harig wilgenroosje*	A005 Fuut	A059 Tafeleend
Habitatrichtlijnsoorten	A017 Aalscholver	A061 Kuifeend
H4119 Kleine modderkruiper	A027 Grote zilverreiger	A067 Brilduiker
H1163 Rivierdonderpad	A034 Lepelaar	A068 Nonnetje
H1318 Meervleermuis	A037 Kleine zwaan	A070 Grote zaagbek
	A050 Smient	A125 Meerkoet

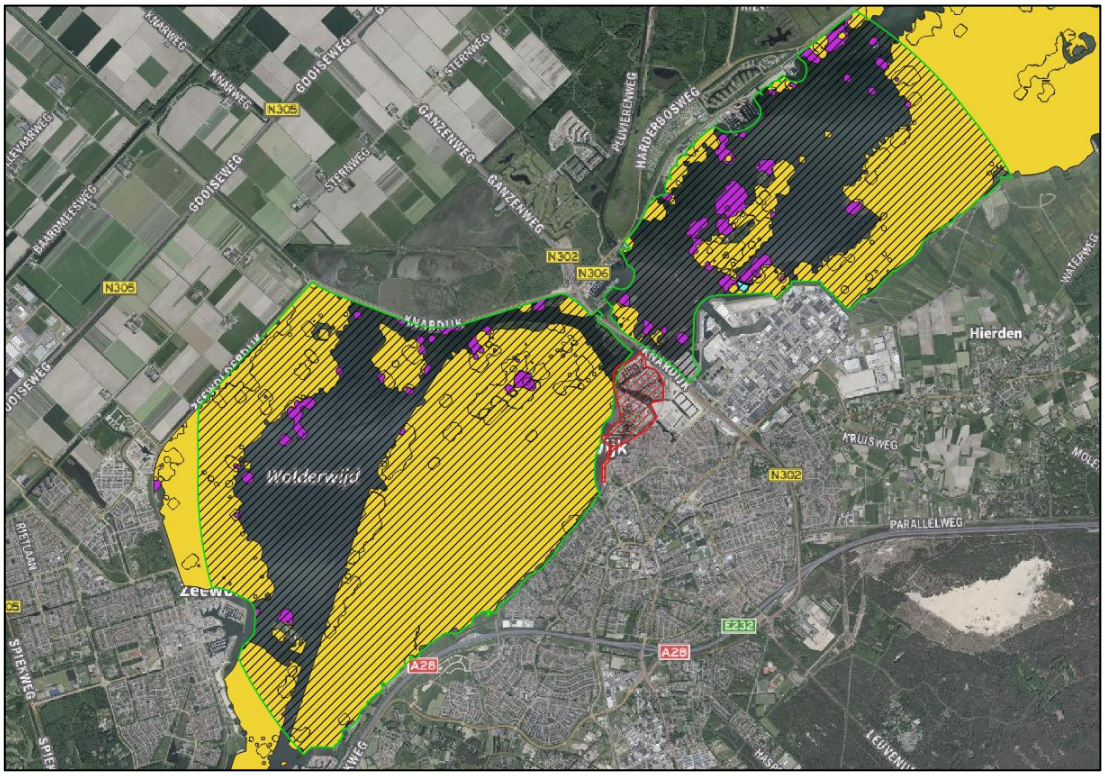
4.3 Habitattypen binnen effectgebied

Binnen het effectgebied liggen drie (zoekgebieden voor) habitattypen[6] (zie ook figuur 4.2 – volgende pagina):

- H3140 Kranswierwateren (*figuur 4.2: gele vlakken*);
- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (*figuur 4.2: paarse vlakken*);
- ZgH3140 Zoekgebied voor Kranswierwateren (*figuur 4.2: blauwe vlak*).

Voor de habitattypen geldt een behoudsdoelstelling van oppervlakte en/of kwaliteit (PDN, 2009). Er zijn geen andere habitattypen voor het Natura 2000-gebied aangewezen.

[6] De namen van de habitattypen worden eenmalig volledig uitgeschreven, daarna wordt enkel de habitatcode genoemd.

Figuur 4.2 *Habitattypen (H3140: gele vlakken, H3150: paarse vlakken, zgH3140: blauwe vlak) binnen het effectgebied (zwarte arcering en groene omlijning). Bron habitattypenkaart: Rijkswaterstaat (2021). Bron achtergrond: PDOK.*

4.4 Habitatrichtlijnsoorten binnen effectgebied

Voor het Natura 2000-gebied zijn drie habitatrichtlijnsoorten aangewezen: kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis.

Kleine modderkruiper en rivierdonderpad

Kleine modderkruiper komt in het Natura 2000-gebied voor in de ondiepe wateren met kranswieren. Het leefgebied van rivierdonderpad bestaat uit oevers met stortstenen beschoeiing en driehoeksmosselbanken in het open water (Rijkswaterstaat, 2017a). Voor de soorten geldt een behoudsdoelstelling (PDN, 2009). Binnen het effectgebied komt potentieel leefgebied van de vissoorten voor.

Meervleermuis

Het leefgebied van meervleermuis bestaat uit het open water en de oeverzones van het Veluwerandmeer. Het open water fungeert als foerageergebied, de oeverzones fungeren als foerageergebied en migratieroute tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De verblijfplaatsen liggen binnendijks, buiten het Natura 2000-gebied (Rijkswaterstaat, 201a7). Voor de soort geldt een behoudsdoelstelling (PDN, 2009). Binnen het effectgebied komt potentieel leefgebied van meervleermuis voor.

4.5 Broedvogelsoorten binnen effectgebied

Het leefgebied van de broedvogelsoorten roerdomp en grote karekiet bestaat uit moeraszones. Zowel roerdomp als grote karekiet broeden in overjarig en stevig riet in grootschalig rietmoeras en waterrietzones. De soorten foerageren in ondiep water in of grenzend aan waterrietzones. Voor beide soorten geldt een uitbreidingsdoel (PDN, 2009). Binnen de Veluwerandmeren komt geschikt (grootschalig) rietmoeras vooral voor nabij Elburg en in het noordelijk deel van het Drontermeer (Rijkswaterstaat, 2017a). Deze zones liggen buiten het effectgebied. Er is binnen het effectgebied wel potentie voor uitbreiding van leefgebied aanwezig. Als onderdeel van het instandhoudingsmaatregel 'ontwikkeling rietzone Harderwijk/Elburg' worden verschillende zones met riet ontwikkeld. Onduidelijk is waar deze zones zich exact bevinden(Rijkswaterstaat, 2017a), derhalve worden de soorten zekerheidshalve meegenomen in de effectbeoordeling.

4.6 Niet-broedvogelsoorten binnen effectgebied

Voor de volgende kwalificerende niet-broedvogelsoorten is het Natura 2000-gebied gedurende de maanden september – april van belang als overwinteringsgebied: fuut, aalscholver, grote zilverreiger, lepelaar, kleine zwaan, smient, krakeend, pijlstaart, slobeend, krooneend, tafeleend, kuifeend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet.

Alle bovengenoemde soorten maken gebruik van het open water en/of ondiep water van het Veluwerandmeer, waar de soorten rusten en foerageren. Het leefgebied van kleine zwaan en smient bestaat naast ondiep water uit oeverzones (kleine zwaan) en nat grasland (kleine zwaan en smient), waar de soorten foerageren. Lepelaar en grote zilverreiger foerageren en rusten eveneens in moeraszones. Voor alle soorten geldt een behoudsdoelstelling (PDN, 2009). Voor tafeleend en kuifeend geldt dat er enige achteruitgang in de omvang van het foerageergebied mag plaatsvinden, ten gunste van habitattype H3140 Kranswierwateren (PDN, 2009; Rijkswaterstaat, 2017a).Voor alle soorten komt binnen het effectgebied geschikt biotoop voor.

5. Effectbeoordeling

5.1 Habitattypen

In het effectgebied komen (zoekgebied voor) de habitattypen H3140 Kranswierwateren en H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden voor. In voorliggende paragraaf worden de gevolgen door mechanische effecten en verstoring beoordeeld. Vegetaties binnen habitattypen zijn niet gevoelig voor verstoring. De kwaliteit van (en daarmee de instandhoudingsdoelen van) habitattypen worden daarom ook bepaald door de aanwezigheid van typische soorten die gevoelig kunnen zijn voor verstoring. Effecten op typische soorten kunnen het instandhoudingsdoel van het habitattype beïnvloeden (zie ook kader 5.1). De typische soorten van de (zoekgebieden voor) habitattypen in het effectgebied zijn in bijlage 2 weergegeven.

Kader 5.1 Typische soorten en hun relatie tot het instandhoudingsdoel

De landelijke staat van instandhouding is voor habitattypen en soorten in Nederland op een aantal aspecten gescoord als gunstig, matig ongunstig, zeer ongunstig of onbekend. Hierbij gaat het bij habitattypen om de aspecten verspreidingsgebied (range), oppervlakte, kwaliteit (structuur en functie, inclusief typische soorten) en toekomstperspectief. Effecten op typische (dier)soorten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied aantasten. Flora is gevoelig voor mechanische effecten en betreding maar ongevoelig voor verstoring door licht, geluid en beweging. Fauna is wel gevoelig voor verstoring. Volgens uitspraken van het Hof van Justitie (HvJ 07-11-2018, ECLI:EU:C:2018:883 (Holohan)) en de Raad van State (ABRvS 20-02-2019, ECLI:NL:RVS:2019:547 (Bloemendaal)) dient beoordeeld te worden of een project kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van habitattypen ten gevolge van effecten van effecten op typische soorten.

Het toetsingscriterium ten aanzien van typische soorten is dat de soortenrijkdom in het gebied behouden moet blijven (bij grootschalige gebieden), de gemiddelde verspreiding niet afneemt, of in geval van een uitbreidingsdoelstelling, toeneemt. Het gaat hierbij dus niet om effecten op afzonderlijke individuen van een soort of effecten op de draagkracht voor een minimaal aantal broedparen (zoals voor kwalificerende broedvogels), maar om het kwaliteitsniveau dat de typische soorten als geheel aanduiden door de aanwezigheid in het(deel)gebied.

(Ministerie van EZ, 2014)

(Zoekgebied voor) H3140: Mechanische effecten

Mechanische effecten bestaan uit drie soorten effecten: beschadiging van flora door het suppen, vertroebeling van water en golfslag. Deze zijn onderstaand behandeld. De paragraaf wordt afgesloten met de conclusie.

<u>Beschadiging van flora</u>

H3140 wordt gekenmerkt door typische vegetatietypen. Mechanische effecten kunnen optreden ten gevolge van de diepgang door de romp van de sup en door de peddelbewegingen. Door de aard van het suppen, de bouw van een sup-board en de wijze van peddelen, heeft een sup een geringe diepgang in het water en daardoor een beperkt effect op watervegetatie (Torenbeek et al., 2021). Door de grote waterrecreatiedruk op de Veluwerandmeren wordt aangenomen dat de onderwatervegetatie niet of op beperkte locaties tot het wateroppervlak komt, anders is waterrecreatie met grotere vaartuigen zoals kano's of

gemotoriseerde vaartuigen niet mogelijk. In combinatie met de beperkte diepgang van suppers leidt het suppen tot geen of een minimale beschadiging van vegetatie. Het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3140 in de Veluwerandmeren.

Vertroebeling water

Langdurige vertroebeling of opwerveling van slib is van invloed op ondergedoken vegetatie (Torenbeek et al., 2021). Door de geringe diepgang van de sup en door de wijze van peddelen is alleen sprake van vertroebeling bij zeer laag water (Torenbeek et al., 2021). Conform de Gedragscode wordt aangenomen suppers dergelijke zones met vegetatie of oevervegetatie vermijden. Indien onvermijdelijk, dan is er sprake van een zeer tijdelijk en lokaal effect. Het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3140 in de Veluwerandmeren.

Golfslag

De zeer beperkte golfslag van de sup's heeft geen effect op de typische vegetatietypen van H3140. De minimale golfslag door het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3140 in de Veluwerandmeren. Fysieke beschadiging is bovenstaand behandeld.

Conclusie

Negatieve gevolgen door beschadiging flora, vertroebeling water en golfslag zijn uitgesloten op het instandhoudingsdoel van H3140. Het realiseren van H3140 in Zoekgebied voor H3140 blijft mogelijk.

(Zoekgebied voor) H3140: Verstoring

De typische soorten kenmerkend voor H3140 bestaan uit kranswieren. Flora zijn ongevoelig voor verstoring. Negatieve gevolgen door verstoring zijn niet aan de orde voor H3140. Het realiseren van H3140 in Zoekgebied voor H3140 blijft mogelijk.

H3150: Mechanische effecten

Ook hier zijn de verschillende mechanische effecten behandeld. De paragraaf wordt eveneens afgesloten met een concluderende alinea.

Beschadiging van flora

Ook H3150 wordt gekenmerkt door typische vegetatietypen, zoals drijvende waterplanten. In het kader van de Gedragscode wordt aangenomen dat suppers zones met drijvende waterplanten ontwijken, mede doordat suppers door de geringe diepgang in dergelijke zones vastlopen. Het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3150 in de Veluwerandmeren.

Vertroebeling water

H3150 worden gekenmerkt door de typische vissoorten ruisvoorn, snoek en zeelt. Vissoorten zijn gevoelig voor vertroebeling van leefgebied (ten gevolge van opwervelend bodemsediment) door peddelen. Door de geringe diepgang van de sup en door de wijze van peddelen is alleen sprake van vertroebeling bij zeer laag water (Torenbeek et al., 2021). Het habitattype H3150 komt voor in de diepere delen van het effectgebied, in de ruimtelijke eenheid 'open water' (op basis van Rijkswaterstaat, 2017a en ligging habitattypen). Het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3150 in de Veluwerandmeren.

Golfslag

H3150 wordt gekenmerkt door de typische libelsoorten zoals groene glazenmaker en de vogelsoort zwarte stern. Het leefgebied van de libelsoorten bestaat vooral uit (al dan niet ondergedoken) waterplanten in verlandingszones, in zones met vegetatie dat boven het water uitsteekt of oeverzones (Vlinderstichting, 2021). Met name de larven zijn gevoelig voor golfslag. Zwarte stern broedt op nesten op watervegetatie zoals krabbenscheer, maar komt als broedvogel niet in het effectgebied voor (anders dan foeragerende exemplaren) (NDFF, 2021; Sovon, 2021). Het merendeel van de zones met H3150 binnen het effectgebied liggen binnen het open water van de Veluwerandmeren, binnen en nabij bestaande (recreatie)vaartroutes. Vanwege de ligging in het open water wordt weinig potentie voor de (larven van) soorten verwacht. Bovendien wordt er van uitgegaan dat conform de Gedragscode suppers voldoende afstand houden tot vegetatie en is sprake van een zeer beperkte golfslag door sup's (Torenbeek et al., 2021). Het suppen leidt niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van typische soorten in H3150 in de Veluwerandmeren.

Conclusie mechanische effecten

Negatieve gevolgen door beschadiging flora, vertroebeling water en golfslag zijn uitgesloten op het instandhoudingsdoel van H3150.

H3150: Verstoring

H3150 wordt gekenmerkt door vier verstoringsgevoelige soorten: 3 vissoorten (ruisvoorn, snoek, zeelt) en de vogelsoort zwarte stern. Omdat er overdag gesupt wordt, is er geen sprake van (verstoring door) verlichting.

Ruisvoorn, snoek, zeelt

De vissoorten ruisvoorn en snoek zijn dagactief, zeelt is nachtactief (Ravon, 2021). De soorten komen in plantenrijke wateren voor, waar de soorten profiteren van de beschutting van de waterplanten. Van geluidverstoring onder water voor vissen is geen sprake bij suppen (Arcadis, 2014). Gezien de dempende werking van het leefgebied van de vissen (vegetatie), de minimale tijdelijke verstoring van onderliggend water door de aard van het suppen en de verspreiding van de suppers over het algehele effectgebied, leidt het suppen niet tot een afname van de verspreiding of aanwezigheid van de typische soorten in H3150 in de Veluwerandmeren.

Zwarte stern

Zwarte stern broedt in het habitattype H3150, waar het nesten bouwt op de voor het habitattype kenmerkende drijvende planten. Zoals benoemd komt de soort niet als broedvogel in het effectgebied voor. Het suppen is niet van invloed op de verspreiding of aanwezigheid van de typische soort in H3150 in de Veluwerandmeren.

Conclusie verstoring

(Significant) negatieve gevolgen door verstoring zijn uitgesloten op het instandhoudingsdoel van habitattypen H3150.

5.2 Habitatrichtlijnsoorten

Kleine modderkruiper en rivierdonderpad zijn nachtactieve vissen, kleine modderkruiper is ook in de schemering actief. Overdag verschuilen ze zich in de vegetatie, of andere vormen van beschutting zoals stenen of oeverbeschoeiing (Ravon, 2021). Meervleermuis is, zoals eerder benoemd, ook's nachts en in de schemering actief. Het suppen wordt tussen zonsopgang en zonsondergang toegestaan. Negatieve gevolgen door mechanische effecten en verstoring op de habitatrichtlijnsoorten kleine modderkruiper, rivierdonderpad en meervleermuis zijn niet aan de orde.

5.3 Broedvogels

Voor roerdomp en grote karekiet worden de instandhoudingsdoelen niet behaald (Netwerk Ecologische Monitoring, 2021).

Mechanische effecten

Binnen het effectgebied komen geen uitgestrekte rietvelden/rietmoerassen voor die draagkracht bieden aan de soorten (op basis van Rijkswaterstaat, 2017a). Er geldt echter een uitbreidingsdoelstelling. Hiervoor geldt het volgende. Er wordt conform de Gedragscode van uitgegaan dat suppers afstand houden van rietzones en oeverplanten, waar de kwalificerende soorten roerdomp en grote karekiet broeden. Gezien de combinatie met de zeer beperkte golfslag die een supper teweegbrengt, de dempende werking van de rietkragen, de tijdelijke aanwezigheid en de grootte van het supgebied, zijn negatieve gevolgen door mechanische effecten op de (toekomstige) instandhoudingsdoelen van de broedvogels uitgesloten. Het behalen van de uitbreidingsdoelstellingen blijft in de toekomst om bovenstaande redenen mogelijk.

Verstoring

Roerdomp is gemiddeld verstoringsgevoelig (300 meter) en grote karekiet is matig verstoringsgevoelig (100 meter). Voor grote karekiet wordt aangenomen dat de dempende werking van zijn leefgebied (rietkragen) voldoende is om geen tot weinig beperkte effecten te hebben op grote karekiet, mits rietkragen niet betreden worden (Ministerie van LNV, 2008). Binnen het effectgebied komen geen uitgestrekte rietvelden/rietmoerassen voor die draagkracht bieden aan de soorten (op basis van Rijkswaterstaat, 2017a).

Binnen het effectgebied vindt mogelijk uitbreiding plaats van leefgebied van de soorten, als onderdeel van het instandhoudingsmaatregel 'ontwikkeling rietzone Harderwijk/Elburg'. Hiertoe worden verschillende zones met riet ontwikkeld, onduidelijk is echter waar precies. Gezien de grootte van het effectgebied, de verspreiding van de suppers over bestaande routes, de Gedragscode omtrent het ontzien van rietzones, en de dempende werking van rietzones, staat het suppen het behalen van de uitbreidingsdoelen binnen het effectgebied of in het algehele Natura 2000-gebied niet in de weg.

5.4 Niet-broedvogels

In tabel 5.1 is aangegeven welke soorten tijdens het supseizoen in het effectgebied aanwezig zijn, en in welke maanden deze soorten (bijna) voltallig aanwezig zijn (piekmaanden – oranje aanduiding in tabel 5.1) en in welke maanden dit niet zo is (gele aanduiding in tabel 5.1), en daarmee uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn.

Het supseizoen loopt van 1 april tot 1 oktober. De soorten kleine zwaan en nonnetje zijn in het supseizoen niet aanwezig in het Natura 2000-gebied (zie tabel 5.1). Er geen sprake is van overlap tussen de aanwezigheid van suppers (in het supseizoen) en de aanwezigheid van deze soorten, daarom zijn gevolgen voor deze soorten niet aan de orde. De overige soorten, waaronder grote zilverreiger waarvoor geen seizoenstrend bekend is, zijn meegenomen in de effectbeoordeling.

Tabel 5.1 *Overlap supseizoen (schuine streep per maand) en aanwezigheid kwalificerende soorten (oranje of gele arcering bij aanwezigheid). Instandhoudingsdoelen (IHD) van de kwalificerende niet-broedvogels van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren (zie ook bijlage 1) en de seizoensgemiddelden van het gehele Natura 2000-gebied, gebaseerd op het gemiddelde seizoengemiddelde berekend over de vijf meest recente telseizoenen ('15-'16 t/m '19-'20) (Netwerk Ecologische Monitoring, 2021). De soorten waarvan het seizoensgemiddelde boven het instandhoudingsdoel ligt, zijn groen gearceerd. Het seizoensgemiddelde is dikgedrukt wanneer het instandhoudingsdoel niet gehaald wordt (Netwerk Ecologische Monitoring, 2021). *Het gebied heeft voor aalscholver een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting (en het instandhoudingsdoel) heeft betrekking op de foerageerfunctie van het gebied (PDN, 2009). Slaapplaatsen van aalscholver zijn hierom niet meegenomen.*

Niet-broedvogels	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei - aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Overlap met supseizoen?	Instand-houdings-doel	Seizoensgemid-delde N2000-gebied
Fuut										Ja	400	512,2
Aalscholver										Ja	420	455,6 (f*)
Grote zilverreiger	?	?	?	?		?	?	?	?	Onbekend	40	478,0
Lepelaar										Ja	3	4,0
Kleine zwaan										Nee	120	*n.v.t.*
Smient										Ja	3.500	**1.202,8**
Krakeend										Ja	280	350,2
Pijlstaart										Ja	140	202,0
Slobeend										Ja	50	**20,4**
Krooneend										Ja	30	46,4
Tafeleend										Ja	6.600	**3.289,2**
Kuifeend										Ja	5.700	8.750,4
Brilduiker										Ja	220	**65,8**
Nonnetje										Nee	60	*n.v.t.*
Grote zaagbek										Ja	50	**23,0**
Meerkoet										Ja	11.000	14.776

Mechanische effecten

Er wordt conform de Gedragscode van uitgegaan dat suppers afstand houden van groepen vogels, rietzones en oeverplanten en deze niet doorkruisen. Gezien de combinatie met de beperkte golfslag die een supper teweegbrengt, de tijdelijke aanwezigheid en de grootte van het supgebied, zijn negatieve gevolgen door mechanische effecten op leefgebied van niet-broedvogels uitgesloten.

Verstoring

Voor de niet-broedvogelsoorten fuut, aalscholver, grote zilverreiger, lepelaar, krakeend, pijlstaart, kroeend, kuifeend en meerkoet worden de instandhoudingsdoelen ruim behaald (zie tabel 5.1). Gezien de beperkte overlap van het supseizoen met de aanwezigheid van deze soorten (zie tabel 5.1), de verspreiding van suppers over het gehele effectgebied en de uitwijkmogelijkheden binnen het Natura 2000-gebied zijn significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van deze niet-broedvogelsoorten uitgesloten.

Voor smient, slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek worden de instandhoudingsdoelen niet behaald. Knelpunten voor het behalen van het instandhoudingsdoel voor smient worden gevonden in externe factoren, zoals een afname van de landelijke overwinterende populatie door een afname van voedselkwaliteit van natte graslanden buiten het Natura 2000-gebied (smient). Het suppen is niet van invloed op dit knelpunt. Bovendien komt de soort maar in zeer beperkte mate voor in de maanden april en september, waardoor voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn naar nabijgelegen rustplaatsen op wateren waar de soort overdag rust. Het suppen is niet van invloed op het huidige knelpunt en behalen van het instandhoudingsdoel voor smient in de toekomst.

Voor slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek worden de knelpunten mogelijk gevonden in de voedsel- en rustkwaliteit van het gebied (Rijkswaterstaat, 2017a). Hoewel de soorten in april en september in zeer beperkte aantallen aanwezig zijn in het Natura 2000-gebied, is onduidelijk of deze knelpunten hier aan bijdragen. Vanwege het feit dat de instandhoudingsdoelen niet behaald worden, de onduidelijkheid over de onderliggende oorzaken en knelpunten, de jaarlijks terugkerende verstoringseffecten van het voornemen, de onduidelijkheid over het voorkomen van de soorten in het Natura 2000-gebied, zijn significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek echter niet uit te sluiten. Een nadere analyse van de mogelijke gevolgen is noodzakelijk om suppen in de maanden april en september doorgang te bieden.

6. Conclusie en advies

Gemeente Harderwijk is voornemens om jaarlijks in de periode 1 april – 1 oktober sup-verhuur mogelijk te maken van de kustzone van de gemeente. Het suppen vindt volledig plaats in het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren.

Uit de effectbeoordeling van mechanische effecten blijkt dat het suppen niet leidt tot (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Het behalen van de uitbreidingsdoelstellingen van broedvogels blijft eveneens mogelijk.

Uit de effectbeoordeling van verstoringseffecten blijkt dat het suppen niet leidt tot (significant) negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogelsoorten en de meeste niet-broedvogels. Het behalen van de uitbreidingsdoelstellingen van broedvogels blijft eveneens mogelijk. Significant negatieve gevolgen voor de niet-broedvogels slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek zijn niet uit te sluiten.

6.1 Advies en vervolgstappen

In de maanden mei – augustus is geen sprake van (significant) negatieve gevolgen voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren. Het suppen kan op basis van de effectbeoordeling geen doorgang vinden in de maanden april en september. Voor deze maanden is een verdere analyse noodzakelijk van de gevolgen van verstoring op niet-broedvogels slobeend, tafeleend, brilduiker en grote zaagbek. Mogelijke vervolgstappen zijn een planaanpassing, waarbij specifiek naar de verhuur in de maanden april en september gekeken wordt, en/of een passende beoordeling. Indien gekozen wordt voor een passende beoordeling, dan dient er rekening mee gehouden te worden dat het toekomstige suppen onderhevig is aan een vergunningplicht in het kader van de Wet natuurbescherming (gebiedsbescherming).

7. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Arcadis (2014). Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Provincie Gelderland. 077489585:A.9 - Definitief, B02042.000278.0100.

Broekmeyer, M.E.A. (2008). Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij het Alterra-rapport 1375 uit 2005.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Alterra, Alterra-rapport 1976.

DN&B (2018). Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden. DN&B/2018-000.

Het Blauwe Hart (2016). Gedragscode recreatie IJsselmeergebied. Versie 12 mei 2016.

Kraaijeveld, S. (2020). Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie (ongemotoriseerde vaartuigen en evenementen) Strandeiland, Harderwijk. Definitief rapport 19-200. Ecogroen BV.

Ministerie LNV (2008). Profieldocumenten Vogelrichtlijnsoorten.

Netwerk Ecologische Monitoring (2021). Telgegevens en trends Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

Overheid (2021a). Wet natuurbescherming. http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/. Geraadpleegd november 2021.

PDN (2009). Aanwijzingsbesluit Veluwerandmeren. PDN/2009-076.

Rijkswaterstaat (2017a). Natura 2000 beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023. Veluwerandmeren. Oktober 2017.

Rijkswaterstaat (2017b). Natura 2000 beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 – Nota van Antwoord. Rijkswaterstaat i.s.m. Ministerie van Economische Zaken, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Gelderland, oktober 2017.

Torenbeek, R., Besselink, D. & V. de Boer (2021). Afwegingskader kanoën. Regels voor toelating en beperkingen kleine vaartuigen. Referentie D10023411:71. D.d. 17 maart 2021.

Internet

Ministerie van LNV (2021A). Database Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd op https://www.natura2000.nl/gebieden in november 2021.

Ministerie van LNV (2021B). Effectenindicator. Geraadpleegd op https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx in november 2021.

Netwerk Ecologische Monitoring (2021). Telgegevens en trends Natura 2000-gebied Veluwerandmeren voor broedvogels en niet-broedvogels. https://stats.sovon.nl/stats/gebied/1000076. Geraadpleegd in november 2021.

NDFF (2021). Nationale Databank Flora en Fauna. https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/. Geraadpleegd in november 2021.

Overheid (2021). Actuele tekst Wet natuurbescherming. http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/. Geraadpleegd in november 2021.

Ravon (2021). Soortinformatie vissen. https://ravon.nl/. Geraadpleegd in november 2021.

Rijkswaterstaat (2021). RWS N2000 Habitattypenkaarten. https://data.overheid.nl/en/dataset/f6907706-ba8d-4b62-a68d-d34583e063d8#panel-description. Geraadpleegd in november 2021. Laatste update op 6 november 2021.

Sovon (2021). Soortinformatie vogels. https://www.sovon.nl/. Geraadpleegd in november 2021.

Vlinderstichting (2021). Soortinformatie libellen. https://www.vlinderstichting.nl/. Geraadpleegd in november 2021.

Bijlagen

Bijlage 1 – Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Velu-werandmeren

Habitattypen

Habitattype	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit
H3140 - Kranswierwateren		definitief	=	=
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		definitief	=	=
H6430A - Ruigten en zomen	moerasspirea	ontwerp	=	=
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	ontwerp	=	=

Habitatrichtlijnsoorten

Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	= (<)	=
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=

Broedvogels

Soort	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
A021 - Roerdomp	definitief	5	>	>
A298 - Grote karekiet	definitief	40	>	>

Niet-broedvogels

Soort	Status doel	Populatie	Populatie waarde	Instandhoudingsdoelstelling	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
A005 - Fuut	definitief	400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A017 - Aalscholver	definitief	420	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A027 - Grote zilverreiger	definitief	40	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=
A034 - Lepelaar	definitief	3	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A037 - Kleine zwaan	definitief	120	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A050 - Smient	definitief	3500	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=

A051 - Krakeend	definitief	280	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A054 - Pijlstaart	definitief	140	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A056 - Slobeend	definitief	50	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A058 - Krooneend	definitief	30	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A059 - Tafeleend	definitief	6600	gemiddelde	Foerageergebied	= (<)	=
A061 - Kuifeend	definitief	5700	gemiddelde	Foerageergebied	= (<)	=
A067 - Brilduiker	definitief	220	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A068 - Nonnetje	definitief	60	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A070 - Grote zaagbek	definitief	50	gemiddelde	Foerageergebied	=	=
A125 - Meerkoet	definitief	11000	gemiddelde	Foerageergebied	=	=

Bijlage 2 – Typische soorten habitattypen H3140 en H3150

Habitattype	Soortnaam	Soorttype
H3140 Kranswierwateren		
	Brakwaterkransblad	Kranswieren
	Breekbaar kransblad	Kranswieren
	Brokkelig kransblad	Kranswieren
	Buigzaam glanswier	Kranswieren
	Doorschijnend glanswier	Kranswieren
	Fijnstekelig kransblad	Kranswieren
	Gebogen kransblad	Kranswieren
	Klein boomglanswier	Kranswieren
	Klein glanswier	Kranswieren
	Kust-kansblad	Kranswieren
	Ruw kransblad	Kranswieren
	Stekelharig kransblad	Kranswieren
	Sterkranswier	Kranswieren
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		
	Caenis lactea	Haften
	Hydroptila pulchricornis	Kokerjuffers
	Bruine korenbout	Libellen
	Donkere waterjuffer	Libellen
	Gevlekte witsnuitlibel	Libellen
	Glassnijder	Libellen
	Groene glazenmaker	Libellen
	Vroege glazenmaker	Libellen
	Bdellocephala punctata	Platwormen
	Doorgroeid fonteinkruid	Vaatplanten
	Glanzig fonteinkruid	Vaatplanten
	Groot blaasjeskruid	Vaatplanten
	Krabbenscheer	Vaatplanten
	Langstengelig fonteinkruid	Vaatplanten
	Ruisvoorn	Vissen
	Snoek	Vissen
	Zeelt	Vissen
	Zwarte stern	Vogels

Omgevingsdienst
Noord-Veluwe

Betreft	:	Meervoudig: Bestemmingsplan Strandeiland - De Wijde Wellen in Harderwijk
Locatie	:	Strandeiland - De Wijde Wellen in Harderwijk
Bevoegd gezag	:	gemeente Harderwijk
Ons kenmerk	:	Z-20-206861
Uw kenmerk	:	-
Datum advies	:	19 mei 2020
Behandelaar	:	Wolbers, M., tel: 0341 - 474 322

1 Aanleiding

De gemeente Harderwijk is een nieuw bestemmingsplan aan het opstellen voor het Strandeiland, De Wijde Wellen en een groot deel van de Veluwerandmeren. Het betreft een overwegend conserverend plan. Binnen het plangebied worden de volgende ontwikkelingen mogelijk gemaakt:

1. Het terugbrengen van de bouwmogelijkheden van het horecapand naar 400 m2;
2. het realiseren van een sanitair-gebouw;
3. zeecontainer voor opslag en verhuur van materiaal ten behoeve van recreatie (ligbedden, sup, strandstoelen, waterfietsen);
4. intensiveren van het recreatief gebruik van het Strandeiland (bijv. strandfeesten, beachvolleybal etc.);
5. Een zwaardere horeca-categorie mogelijk maken voor de horeca-gelegenheid;
6. Het mogelijk maken van evenementen;
7. Wijzigingen in het deelgebied De Wijde Wellen.

Voor de eerste vier ontwikkelingen is door ODNV reeds geadviseerd op 4 oktober 2018 (zaaknr. ALG 18/3094)

2 Adviesvraag

Aan ODNV wordt gevraagd om te adviseren met betrekking tot de volgende punten:

1. Klopt het advies van 4 oktober 2018 nog voor de genoemde vier ontwikkelingen of moet dit geactualiseerd worden?
2. Welke horeca-categorie kan redelijkerwijs toegestaan worden in de horeca-gelegenheid Strandeiland waarbij een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden op de omliggende gevoelige functies? Zijn hiervoor nog wijzigingen nodig van de planregels?
3. Zijn de planregels met betrekking tot de evenementen akoestisch aanvaardbaar?

4. Toelichting en regels voor het deelgebied De Wijde Wellen met betrekking tot de aspecten: luchtkwaliteit, geluid, bodem, geur, bedrijven en milieuzonering en externe veiligheid.

3 Samenvatting / conclusie

Vanuit de aspecten bedrijven, geur, bodem, externe veiligheid en luchtkwaliteit zijn er geen belemmeringen voor het plangebied. Met betrekking tot geluid afkomstig van de evenementen wordt geadviseerd om verder onderzoek uit te voeren. Met betrekking tot de horeca wordt aandacht gevraagd voor de geluidwering van het gebouw.

In bijgaand document "platte tekst toelichting en regels" is een tekstvoorstel gedaan voor de toelichting voor het gebied De Wijde Wellen onder voorbehoud van het aspect geluid.

4 Beoordeling per milieuthema

4.1 Bedrijven

Het advies van 4 oktober 2018 klopt nog en hoeft niet geactualiseerd te worden.

Gezien de afstand tot de dichtst bijgelegen woningen is horeca-categorie 3 (bijlage 1 Staat van Horeca-activiteiten) mogelijk op het Strandeiland op grond van de VNG-uitgave "Bedrijven en milieuzonering". Op basis van deze zonering zijn dus geen belemmeringen te verwachten voor de aspecten geur en geluid van de horeca en is een goed woon- en leefklimaat te garanderen in de omliggende woningen. In hoeverre horeca-categorie 3 op deze locatie wenselijk is in verband met de ligging ten opzichte van natuur is niet getoetst. In de paragraaf geluid wordt nog verder ingegaan op de mogelijkheden om een hogere milieucategorie toe te staan.

Het toestaan van evenementen wordt ook getoetst in de paragraaf geluid.

In het deelgebied De Wijde Wellen is een evenemententerrein en een schaatsbaan gepland. Het betreft hier geen inrichtingen (bedrijven) in de zin van de Wet milieubeheer. Het aspect bedrijven en milieuzonering vormt geen belemmering voor het plangebied De Wijde Wellen. In de paragraaf geluid wordt ingegaan op het geluidsaspect bij evenementen en de schaatsbaan.

Conclusie
Er zijn geen belemmeringen voor het plangebied met betrekking tot milieuzonering van bedrijven. In de paragraaf geluid wordt ingegaan op de geluidsaspecten met betrekking tot horeca en evenementen.

4.2 Bodem

Het bodemadvies van 4 oktober 2018 klopt nog voor het deel van Strandeiland en hoeft niet geactualiseerd te worden. Voor het deel De Wijde Wellen geldt dat deze voor een klein deel is onderzocht. De locatie Wellenpad 10 (clubgebouw ijsclub) is in 2011 onderzocht. Hierbij zijn geen noemenswaardige verontreinigen aangetroffen. De rest van De Wijde Wellen is voor zover bekend niet onderzocht. Omdat er aan de kustlijn flink wat grondverzet zal worden gepleegd om het plan te kunnen realiseren, is het raadzaam om de bodem ter plaatse te onderzoeken. Daarnaast staat ook een deel regelmatig onder water en dit kan van invloed zijn op de bodemkwaliteit ter plaatse. Ook kan het onderzoek dienen als nulsituatie in het geval van calamiteiten of als er mogelijk toch gebouwd gaat worden op De Wijde Wellen.

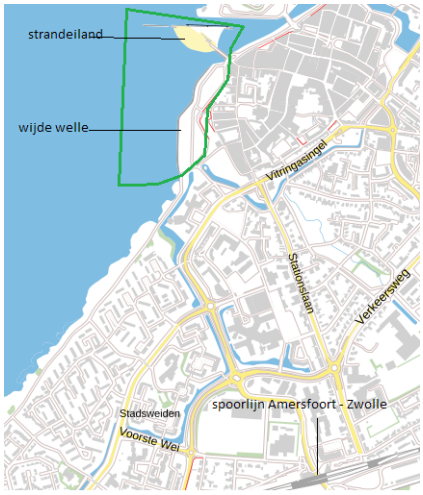
In het document "platte tekst toelichting en regels" is een tekstvoorstel voor de toelichting opgenomen met betrekking tot De Wijde Wellen.

Conclusie
Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de planontwikkeling. Wel wordt geadviseerd om voor het gebied De Wijde Wellen een bodemonderzoek uit te voeren.

4.3 Externe veiligheid
Het advies van 4 oktober 2018 klopt nog voor de vier genoemde ontwikkelingen en hoeft niet geactualiseerd te worden. Het advies van de VNOG moet nog wel verwerkt worden.

Voor het deelgebied De Wijde Wellen kan dezelfde tekst gebruikt worden als voor het Strandeiland. In het gebied wordt een horeca gelegenheid mogelijk gemaakt, dat is een beperkt kwetsbaar object. Er zijn geen planregels voorzien voor dit deelgebied. Wel moet de figuur aangepast worden en ook geldt dat het VNOG advies nog verwerkt moet worden.

Voorstel voor aangepast figuur:

In het deel van het plan wat ligt in het Wolderwijd (water) zijn geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten voorzien. Voor dit deel van het bestemmingsplan is externe veiligheid niet relevant.

De aangepaste tekst is opgenomen in het document “platte tekst toelichting en regels”.

Conclusie externe veiligheid
De platte tekst van 4 oktober 2018 is actueel en kan voor zowel het Strandeiland als de Wijde Wellen gebruikt worden. Wel moet de figuur aangepast worden uit het advies van 2018 en dient het VNOG advies nog te worden verwerkt in de tekst.

4.4 Geluid
Gevraagd is advies te geven m.b.t. het eerder uitgebrachte advies uit oktober 2018. Dit advies is gebaseerd op vier in het plangebied voorgenomen ontwikkelingen. In het advies omtrent geluid is ingegaan op de Wet geluidhinder.

De Wet geluidhinder is van toepassing zodra er in het project geluidgevoelige bestemmingen gerealiseerd worden. In voorliggende plan worden geen geluidgevoelige bestemmingen gerealiseerd en daarmee is wegverkeerslawaai niet van toepassing. Het advies met betrekking tot de Wet geluidhinder uit oktober 2018 is nog geldig.

Zwaardere categorie horeca Strandeiland
Op de horeca-locatie wil men categorie 2-horeca toestaan. In Harderwijk houdt dit in dat er o.a. een bar, café, biljartcentrum of zalenverhuur (zonder regulier gebruik) toegestaan is.

Hiermee wil men met name inspelen op het eventueel verhuren van zalen (bv. bruiloften). Hierbij wordt een beperking opgelegd van max. 12 keer per jaar. De dichtstbijzijnde geluidgevoelige bestemmingen liggen op circa 100 meter.

Er zijn ook beperkingen opgelegd aan het gebruik van het dakterras en versterkte muziek. Zo mag het dakterras tot 23:00 uur gebruikt worden en mag er alleen binnen, met gesloten ramen/deuren, versterkte muziek worden afgespeeld. Er worden geen tijdbeperkingen opgelegd voor het gebruiken van het overdekte buitenterras op de begane grond. Omdat deze ruimte niet afsluitbaar is zal versterkte muziek wel uitgesloten zijn. De afstand van 100 meter lijkt voldoende om overlast te beperken.

Overigens blijft de mogelijkheid bestaan bij collectieve en incidentele feesten een aantal keren boven de geluidnormen geluid te produceren. Dit staat omschreven in artikelen 4.2 en 4.3 van de APV van Harderwijk.

Aandachtspunt bij de realisatie van het restaurant is wel de gevelwering. De tekeningen van het pand laten zien dat er sprake is van een lichte opbouw met weinig gevelwering in vergelijking met massieve bouw. De constructie zal dus meer geluid doorlaten. Aanbevolen wordt aandacht te besteden aan de geluidisolerende werking van de schil.

Evenementen Strandeiland
In de planregels met betrekking tot evenementen worden o.a. frequenties en tijden voor evenementen genoemd. De genoemde aantallen (maximaal 10 per jaar, waarvan 5 met versterkt geluid) lijken niet in lijn te liggen met het geldende Harderwijkse evenementenbeleid. Hierin wordt gesteld dat het toegestaan is 2 dagen per maand een evenement te organiseren (12x in de periode april – september). Aanbevolen wordt in de tekst te verduidelijken wat leidend is.

Akoestisch onderzoek zal uit moeten wijzen of voldaan kan worden op de dichtstbijzijnde woningen. In dit onderzoek zouden de randvoorwaarden voor het organiseren van evenementen moeten worden vastgelegd. Er zou bijvoorbeeld uit moeten blijken wat de maximale geluidniveaus van de geluidinstallatie mogen zijn, waar de boxen heen gericht moeten zijn en de belasting op de natuur. Dit laatste heeft een link met ecologie. Opgenomen is dat het geluid niet te veel naar het Natura 2000-gebied gericht mag zijn. Dit kan dan ook in kaart worden gebracht.

De planregels alleen zijn niet toereikend om een goed geluidniveau op de omgeving te borgen. Hiertoe dient een akoestisch onderzoek te worden opgesteld.

De Wijde Wellen
<u>Wet geluidhinder</u>
Voor wat betreft De Wijde Wellen is er nog geen advies opgenomen in het kader van de Wet geluidhinder. In dit deelgebied worden tevens geen geluidgevoelige bestemmingen opgenomen en valt daardoor buiten het kader van de Wet geluidhinder. De tekst zoals deze geldt voor het Strandeiland is ook van toepassing op De Wijde Wellen. Deze tekst is integraal overgenomen in het document "platte tekst toelichting en regels".

<u>Evenementen op De Wijde Wellen</u>
In het bestemmingsplan wordt geen gebiedsbepaling voor de Stille Wei toegevoegd. Deze locatie wordt o.a. in het evenementenbeleid genoemd als evenemententerrein. Op basis van het evenementenbeleid lijkt deze locatie meer geluidrelevant te zijn dan het Strandeiland. Dit komt door een grotere toegestane bezoekersaantallen en meer geluiddagen. Aanbevolen wordt dan ook deze bestemming/gebiedsbepaling op te nemen in het plan en hier regels aan te verbinden. Voor het opstellen van regels en het schrijven van een goede toelichting wordt aanbevolen een akoestisch onderzoek te doen. In dit onderzoek kunnen de grenzen worden aangegeven van wat mogelijk is. Denk hierbij weer aan opstelling geluidsinstallatie, maximale

geluidsniveaus van de installatie e.d. om te kunnen voldoen aan de richtlijnen uit het evenementenbeleid. Hieruit volgen een toelichting en eventuele regels waarmee kan worden aangetoond dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Overigens is er met de bespreking van de evenementenprofielen voor deze locatie besproken dat het bij het opstellen van de geluidsinstallatie deze juist richting het water gericht moesten worden om de binnenstad zo veel mogelijk te ontzien. Gevolg hiervan is dat juist het Natura 2000-gebied extra belast wordt met geluid. Dit botst met de opgestelde regels voor de evenementen van het Strandeiland. Dit zal moeten worden aangetoond.

In het ontwerp is ook een ijsbaan gevestigd. Omdat dit een natuurijsbaan betreft welke incidenteel gebruikt zal worden en waarvan het maatschappelijk belang tevens groot is, wordt verwacht dat hier geen belemmering optreedt.

Op dit moment kan er niet zonder meer worden aangegeven of er in het kader van de evenementen op het terrein sprake is van goede ruimtelijke ordening.

Conclusie geluid
In het plangebied worden geen geluidgevoelige bestemmingen opgenomen en valt daardoor buiten het kader van de Wet geluidhinder.

Een zwaardere horecacategorie onder voorwaarden is gezien de afstand tot de dichtstbijzijnde geluidgevoelige objecten mogelijk. Wel wordt er aandacht gevraagd voor de geluidisolatie van de gevels van de horecagelegenheid.

De mogelijkheid om evenementen te houden op het Strandeiland en op De Wijde Wellen zal middels akoestisch onderzoek nader onderbouwd moeten worden.

4.5 Luchtkwaliteit
Het advies van 4 oktober 2018 klopt nog voor de vier genoemde ontwikkelingen en hoeft niet geactualiseerd te worden. Deze tekst is ook van toepassing op De Wijde Wellen. In het document “platte tekst toelichting en regels” is deze tekst opgenomen.

veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland

Gemeente Harderwijk
T.a.v. college van B&W
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

Datum	:	11 mei 2020
Ons kenmerk	:	RB/ROI050/MN/CG/*BPSTRANDEILANDEN
Zaakdossier	:	20-51471/20-072111
Behandeld door	:	M. Nitert
Afschrift aan	:	Archief; Omgevingsdienst Noord Veluwe
Bijlage	:	1. Advies GHOR
Onderwerp	:	Advies externe veiligheid Bestemmingsplan Waterfront - Strandeiland en De Wijde Wellen in Harderwijk

Geacht college,

Op 14 april jl. heeft u een verzoek voor een advies bij de VNOG ingediend voor de beoordeling van het 'Bestemmingsplan Waterfront – Strandeiland en De Wijde Wellen' in Harderwijk. U vraagt of de ontwikkelingen passen binnen de wet- en regelgeving over externe veiligheid. In deze brief geef ik u graag antwoord, waarbij ik de door u toegezonden documentatie heb betrokken. Daarnaast geef ik u adviezen over de algemene fysieke veiligheid. Door deze adviezen op te volgen, verkleint u de kans op calamiteiten of – als er zich toch een ongeluk voordoet – beperkt u de gevolgen. In een begeleidend schrijven vraagt u antwoord op een 3-tal vragen. Deze worden hieronder beantwoord.

1. Klopt het eerder afgegeven EV-advies [kenmerk: 18-43363/18-061404] nog, of moet dit geactualiseerd worden?
2. Kan nader worden ingegaan op de zwaardere horeca-categorie en de evenementen? Is dit qua EV aanvaardbaar?
3. Kan een EV-advies worden gegeven over deelgebied De Wijde Wellen?

Het eerder afgegeven EV-advies blijft onverminderd van kracht en hoeft niet te worden geactualiseerd. Dit nieuwe advies beperkt zich tot de externe en fysieke veiligheidsaspecten over de nieuwe informatie (met name nieuwe ontwikkelingen m.b.t. evenementen en deelgebied De Wijde Wellen). Indien er – naar aanleiding van deze ontwikkeling – bouwwerkzaamheden gaan plaatsvinden, dan verzoek ik u om uw accounthouder in de gelegenheid te stellen te adviseren over het onderdeel 'Bouwen' van de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Uw accounthouder is de heer G. Juffer. Hij is te bereiken via telefoonnummer: 088 – 310 5668 en per mail: g.juffer@vnog.nl.

Samenvatting beoogde wijzigingen
Het doel van dit bestemmingsplan is het scheppen van een actueel, helder en toegankelijk ruimtelijk kader, waarbij de vier vigerende ruimtelijke plannen worden vervangen door één nieuw plan. Daarnaast worden enkele gewijzigde en nieuwe ontwikkelingen voorzien op het Strandeiland en De Wijde Wellen.

BRANDWEER

Advies externe veiligheid
In de toelichting op het bestemmingsplan ontbreekt de nadere beschrijving over 'externe veiligheid' en lijkt dit EV-advies hiervoor te worden gebruikt. De gemeente Harderwijk zal die beschrijving zelf moeten opstellen, aan de hand van bijvoorbeeld een advies of analyse van de ODNV. De VNOG geeft u een advies over de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid in het kader van externe veiligheid.

Op basis van voorgaande EV-adviezen rondom het gebied Waterfront in Harderwijk en een omgevingsanalyse van het plangebied kunnen voorgenomen ontwikkelingen (ook de zwaardere horeca en evenementen) passen binnen de normen van de wet- en regelgeving over externe veiligheid (Bevi, Bevb en Bevt). Dit zie ik echter graag alsnog onderbouwd middels een analyse van de ODNV.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen EV-gerelateerde risicobronnen, het plangebied valt wel binnen het invloedsgebied van het spoortraject Amersfoort-Zwolle. Bij het vrijkomen van een grote hoeveelheid (zeer) toxische (vloei) stoffen kunnen effecten worden veroorzaakt in het plangebied, maar dat geldt voor een groot gedeelte van Harderwijk.[1]

Advies over fysieke veiligheid
In de wet- en regelgeving over externe veiligheid wordt een risicobenadering gehanteerd. Omdat incidenten nooit geheel zijn uit te sluiten, geef ik u advies over maatregelen die getroffen kunnen worden. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan het beperken van het aantal (dodelijke) slachtoffers.

Ik adviseer u aandacht te besteden aan de zelfredzaamheid van de bezoekers van het recreatiegebied c.q. evenemententerrein en ijsbaan als deze beperkt zelfredzaam zijn. Gezien de toelichting op het bestemmingsplan sluit ik namelijk niet uit dat er verminderd zelfredzame personen aanwezig zullen zijn in het plangebied. Een opgeleide en getrainde BHV-organisatie (bijv. als onderdeel van een evenementenorganisatie) kan ertoe bijdragen dat deze doelgroep zich snel(ler) in veiligheid kan brengen bij incidenten. Borging van deze maatregel zal middels een voorschrift in de omgevingsvergunning moeten plaatsvinden.

Onderstaand geef ik u advies over de aspecten bestrijdbaarheid (bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen) en zelfredzaamheid.

Bestrijdbaarheid – bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid
Uit de VNOG-Geoviewer blijkt dat er geen beschikbaar primair bluswater aanwezig is in het plangebied zelf. De vraag is of dit noodzakelijk is, gezien de beoogde ontwikkelingen. Het is mede afhankelijke van het te realiseren bouwvolume. Ik adviseer u om hierover in gesprek te gaan met de heer G. Juffer.

Het plangebied lijkt via de openbare weg via twee zijden bereikbaar te zijn voor hulpverleningsdiensten. Aan de rand van het plangebied lijkt een (verhard) voetpad te worden geprojecteerd, maar ik kan niet beoordelen of dit pad begaanbaar is voor (zwaardere) hulpverleningsvoertuigen. Daarom adviseer ik u hierover in contact te treden met de heer G. Juffer. Voor wat betreft de inrichting van het plangebied (met name tijdens evenementen) is het van belang dat – ten behoeve van een adequate (geneeskundige) hulpverlening – er rekening wordt gehouden met een aantal bereikbaarheidsaspecten. Deze staan beschreven in het advies van de GHOR [bijlage 1].

[1] Het ligt niet in de lijn der verwachting dat een grote populatie personen wordt blootgesteld aan evt. (toxische) incidenten van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de N302 gezien de ligging van het plangebied.

Zelfredzaamheid
Het plangebied valt niet geheel binnen het bereik van de bestaande WAS-palen. Het ministerie gaat op termijn deze wijze van alarmering in Nederland gefaseerd beëindigen. De zelfredzaamheid van personen binnen uw gemeente kan vergroot worden door het gebruik van NL-alert. Hierop wordt door de overheid de komende jaren verder geïnvesteerd. Personen zullen echter zelf het initiatief moeten nemen om hun mobiele telefoon hiervoor geschikt te maken (zie: http://www.crisis.nl/nl-alert).

De zelfredzaamheid van bezoekers aan het gebied kan worden vergroot door op strategische locaties een AED te plaatsen en burgers/bezoekers te attenderen op deelname aan 'Stan the CPR network' (voorheen Hartveilig Wonen). Dit is een hulpsysteem waarbij vrijwilligers opgeroepen kunnen worden om iemand te reanimeren (met AED), in afwachting van een ambulance. Deelname aan 'Stan the CPR network' kan levens redden.

Ik adviseer u om initiatiefnemer(s) te wijzen op deze mogelijkheden.

Tot slot
Heeft u vragen over deze brief? Of wilt u overleggen? Bel of mail dan gerust met Marijke Nitert (telefoonnummer: 088 – 310 7411 of email: m.nitert@vnog.nl). Fijn als u ons laat weten wat u doet of gedaan heeft met onze adviezen. Dan kunnen wij daar rekening mee houden in onze preparatie. De vereiste basis voor een goede brandweerzorg legt u door in contact te blijven met uw accounthouder.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland,

W.J.C. van der Worp
Teamleider Omgevingsveiligheid

Bijlage 1: Advies GHOR

De GHOR (Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio) is als onderdeel van de veiligheidsregio belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied (Wvr, art. 1). De GHOR is onderdeel van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland en adviseert onderstaande maatregelen.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid
Bij de inrichting van het plangebied, is het ten behoeve van een adequate (geneeskundige) hulpverlening van belang dat er rekening wordt gehouden met de onderstaande bereikbaarheidsaspecten:

- Creëer voor ambulances een goede bereikbaarheid door minimaal twee toe- en uitgangswegen te realiseren. Voor ambulances is het namelijk niet alleen van belang om zo snel mogelijk in de wijk te kunnen komen, maar ook om zo snel mogelijk weer weg te kunnen rijden zonder hinder te ondervinden van andere (hulpverlenings)voertuigen.
- Ambulances dienen dichtbij bouwwerken geparkeerd te kunnen worden. Obstakels op de weg, de stoep en het terrein dienen dus zodanig te worden ingericht dat ambulances snel en goed bij een bouwwerk kunnen komen. Het beperken van trappen, paaltjes, drempels, grote bloembakken, e.d. draagt bij aan een goede bereikbaarheid van het gebouw voor ambulances en brancards.
- Zorg voor een eenduidige, duidelijke bewegwijzering, waarbij borden en nummers zodanig zijn geplaatst, dat bij een calamiteit in/bij het gebouw duidelijk is waar de hulpverleners naartoe moeten.

Advies GHOR – Begaanbaarheid

- Om bouwwerken voor brancards goed begaanbaar te houden, is het van belang om met name de ingang begaanbaar te houden. Grind voor de ingang en het gebruik van grote rubberen ringmatten vormen voor ambulancepersoneel en het slachtoffer op de brancard namelijk een obstakel. Een schoonloopmat is een goed alternatief om binnen bij de ingang te plaatsen.

Advies GHOR – Zelfredzaamheid
T.a.v. zelfredzaamheid adviseert de GHOR het volgende:

- Plaats een AED op een strategische locatie. In geval van een circulatiestilstand wordt, door z.s.m. te defibrilleren, de overlevingskans van de betreffende persoon in het gebied rondom De Harder vergroot. Met name als deze AED aan bijvoorbeeld een buitenmuur van een bouwwerk wordt bevestigd en deze beschikbaar wordt gesteld voor algemeen gebruik.
- Plaats een Stop de bloeding-set naast de AED. Dit is een pakketje met extra hulpmiddelen om bloedingen te stoppen. Omstanders en niet-medische hulpverleners kunnen de overlevingskansen van slachtoffers van (bom)aanslagen en grote ongelukken aanzienlijk verhogen. Door ernstig bloedverlies meteen adequaat te stelpen, worden levens gered. Dat geldt natuurlijk ook voor meer alledaagse verwondingen waarbij levensbedreigend bloedverlies optreedt, bijvoorbeeld bij een val door een glazen deur of ernstige open botbreuken.

gemeente harderwijk

Verslag wettelijk vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro bestemmingsplan "Waterfront – Strandeiland en de Wijde Wellen"

Datum: 25 oktober 2021

Op 22 juli 2021 is het voorontwerp bestemmingsplan Waterfront - Strandeiland en de Wijde Wellen opgestuurd naar de wettelijke vooroverlegpartners in het kader van artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening.
Van drie verschillende instanties is een reactie ontvangen. In onderstaande zijn de reacties samengevat en van een beantwoording voorzien. Hierbij is tevens vermeld of de reactie aanleiding is geweest het bestemmingsplan te wijzigen.

Vooroverlegpartner	Reactie	Antwoord	Actie
Vogelbescherming swacht Noord-Veluwe	In paragraaf 3.5 (moet 5.3 zijn), pagina 33, wordt in de tekst geconcludeerd dat er geen belemmeringen zijn voor een 'intensivering van het gebruik van het Strandeiland' mits rekening gehouden wordt met de aandachtspunten die de tekst daarvoor benoemt. Die tekst spreekt op basis van ingewonnen ecologisch onderzoek door Ecogroen Zwolle evenwel niet van 'aandachtspunten' maar van 'voorwaarden' en expliciteert die voorwaarden. Indiener geeft aan dat niet duidelijk wordt hoe aan deze voorwaarden wordt voldaan. Indiener vraagt de voorwaarden nader te verankeren in het onderwerp voor ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan.	In het genoemde onderzoek van Ecogroen worden adviezen en randvoorwaarden gegeven. Vandaar dat in de afsluitende tekst gesproken wordt over aandachtspunten. Uit de tekst bij de genoemde bullits op pagina 33 wordt duidelijk wat moet worden gezien als een voorwaarde en wat als een advies. De reactie van de Vogelbeschermingswacht geeft aanleiding om de toelichting van het bestemmingsplan aan te vullen. Achter iedere bullit wordt verduidelijkt wat de gevolgen voor het bestemmingsplan zijn. In geval dat een randvoorwaarde geldt, wordt aangegeven hoe deze gehandhaafd wordt. Ten aanzien van het houden van kleinschalige evenementen volgt uit het onderzoek dat er maatregelen genomen moeten worden ten aanzien van het gebruik van licht en geluid. Deze maatregelen zullen opgenomen worden in de regels onder artikel 5.3.	In paragraaf 5.3 van de toelichting wordt de tekst zo aangepast dat duidelijker naar voren komt of iets een aandachtspunt of randvoorwaarde is. Tevens wordt ten aanzien van de randvoorwaarden genoemd hoe deze worden gehandhaafd. In artikel 5 worden specifieke gebruiksregels toegevoegd onder lid 5.3 en 5.4 (nieuw) ten aanzien van het gebruik van licht en geluid bij dagrecreatieve voorzieningen.
Quirion/ Liander	Quirion/ Liander heeft aangegeven geen opmerkingen te hebben op het bestemmingsplan	Nvt	Geen

Rijkswaterstaat Midden Nederland	Rijkswaterstaat heeft enkele inhoudelijke vragen gesteld ten aanzien van verschillende onderwerpen om zo te bepalen hoe wordt voldaan aan de Waterwet. Gevraagd is hoe voorzien is in het voorkomen van lozingen op het oppervlaktewater, bijvoorbeeld van bluswater. Ook is gevraagd hoe om wordt gegaan met zwerfvuil. Verder is gevraagd om nader toe te lichten hoe groot het risico is dat het afvalwater van het openbaar toilet in het Wolderwijd terecht komt.	Deze inhoudelijke vragen zijn door de gemeente beantwoord per mail van 27 augustus 2021. Naar aanleiding van deze beantwoording heeft Rijkswaterstaat per mail van 28 september 2021 aangegeven dat de vragen in voldoende mate beantwoord zijn. Het betreffen onderwerpen die niet direct van invloed zijn op de inhoud van de planologisch-juridische regels of de haalbaarheid van het bestemmingsplan. Vandaar dat er geen inhoudelijke aanpassing wordt voorgesteld.	Geen

gemeente harderwijk

NOTA ZIENSWIJZEN bestemmingsplan "Waterfront - Strandeiland en de Wijde Wellen"

1. Korte inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Waterfront – Strandeiland en de Wijde Wellen geeft een actueel, helder en toegankelijk ruimtelijk kader waarbij onder meer de volgende ontwikkelingen en wijzigingen in het plan zijn opgenomen:

- een sanitairunit op het Strandeiland is opgenomen in het bestemmingsplan;
- er zijn voorwaarden opgenomen voor het houden van kleine evenementen op het Strandeiland;
- het bestemmingsplan is geactualiseerd voor wat betreft de herinrichting van de Wijde Wellen;
- een deel van de het Wolderwijd dat niet was opgenomen in een bestemmingsplan, is opgenomen in dit bestemmingsplan waarbij het bestaande gebruik is vastgelegd;
- een reeds vergund terras midden op Boulevard West is opgenomen in dit bestemmingsplan.

2. Termijn

Het ontwerpbestemmingsplan "Waterfront - Strandeiland en de Wijde Wellen" heeft met ingang van 14 februari 2022 gedurende zes weken voor iedereen ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn kon een ieder schriftelijk zienswijzen kenbaar maken bij de gemeenteraad. Desgewenst kon ook worden volstaan met een mondelinge zienswijze. Dit is op 11 februari 2022 bekend gemaakt in het gemeenteblad en in de Nederlandse Staatscourant.
De stukken waren ook raadpleegbaar op de gemeentelijke website www.harderwijk.nl. en op www.ruimtelijkeplannen.nl.

3. Ontvankelijkheid

De ingediende zienswijze is binnen de termijn van inzagelegging ontvangen en wordt in behandeling genomen.

4. Zienswijzen en gemeentelijk commentaar

Er is 1 reactie ontvangen naar aanleiding van de tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan "Waterfront - Strandeiland en de Wijde Wellen". De namen en adressen van reclamanten worden opgenomen in een aparte bijlage die niet openbaar is in verband met privacywetgeving.

Van de mogelijkheid om uitsluitend mondeling te reageren is geen gebruik van gemaakt. In onderstaande is de zienswijze samengevat en becommentarieerd. Hierbij is ook aangegeven of het bestemmingsplan wordt gewijzigd naar aanleiding van de zienswijze.

Zienswijze 1

Opmerking 1.1

Indiener verwijst ten aanzien van activiteiten op het Strandeiland naar afspraken die in het verleden zijn gemaakt ten aanzien van mogelijke invloeden van activiteiten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Zo verwijzen zij naar een bestemmingsregeling waarin is bepaald dat evenementen op het Strandeiland alleen in de periode tussen 1 april en 1 september zijn toegestaan, naar een gegeven advies ten aanzien van het uitlaten van honden in de winterperiode en een convenant dat met de gemeente is gesloten over natuurbelangen.
Indiener vraagt de gemeente blijvend naar letter en geest van de eerdere afspraken te handelen.

Antwoord gemeente

Bij het opstellen van het bestemmingsplan is de haalbaarheid van de verschillende bestemmingen nagegaan. Hierbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de onderwerpen die vallen onder de bestaande planologische situatie en nieuwe ontwikkelingen.
Voor het grote deel legt dit bestemmingsplan de bestaande situatie vast waarbij bestaande planologische rechten over zijn genomen. Dit geldt ook voor het Strandeiland.
Vanwege de ligging nabij Natura 2000-gebied is voor een intensivering van het dagrecreatief gebruik ecologisch onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in het bestemmingsplan en zo nodig zijn in de regels voorwaarden opgenomen ten aanzien van bepaalde activiteiten. De gemeente houdt bij dit soort ontwikkelingen rekening met de natuurbelangen en is van mening dat gehandeld wordt conform eerdere afspraken.

De zienswijze wordt gedeeld in die zin dat de natuurbelangen meegenomen worden in de afwegingen. In de verdere zienswijze komen enkele onderwerpen terug (zie bij ‘opmerking 1.2’). Deze zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerpbestemmingsplan gewijzigd te laten vaststellen.

Opmerking 1.2

Om de belangen van het Natura 2000-gebied blijvend te waarborgen vraagt indiener om voorwaarden ten aanzien van activiteiten helderder te benoemen in het bestemmingsplan. Zo is nu in de tekst van de toelichting opgenomen dat de verhuurperiode van sups en andere ongemotoriseerde voertuigen is bepaald op april-oktober. Als er van uit wordt gegaan dat dit inhoudt de periode 1 april t/m 31 oktober dan stuit dit op bezwaren voor wat betreft de maand oktober. Deze formulering levert onduidelijkheid op.
Ook ten aanzien van het houden van evenementen levert het niet helder benoemen van de periode onduidelijkheid op. Indiener doet de suggestie om ook hier specifieke data te noemen ten aanzien van het toestaan van evenementen met en zonder versterkt geluid en licht. Ook ziet men graag de periode expliciet vastgelegd wanneer het Strandeiland gesloten is voor dit soort voorzieningen.

Antwoord gemeente

Ten aanzien van de verhuur van ongemotoriseerde vaartuigen en sups en het houden van evenementen zijn in het ecologisch onderzoek voorwaarden genoemd ten aanzien van periodes. Indiener doet het verzoek om de periodes duidelijker te specificeren om discussie en onduidelijkheden te voorkomen. De gemeente kan zich vinden in deze suggestie daar dit voor belanghebbenden meer duidelijkheid geeft. Indiener wenst de genoemde periodes waarbinnen de activiteiten uitgevoerd mogen worden gelijk te stellen op 1 april t/m 31 augustus.

De gemeente houdt de periodes aan zoals die zijn gegeven in de uitgevoerde ecologische onderzoeken zoals die zijn toegevoegd als bijlage bij het bestemmingsplan.
Zo zal de verhuur van ongemotoriseerde vaartuigen en het individueel suppen mogelijk zijn in de periode van 1 mei tot 1 november. Uit het onderzoek blijkt dat er voor de maand oktober geen belemmeringen zijn vanwege de aangewezen rustgebieden en vanwege de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied. Het verzoek van indiener om de maand oktober uit te sluiten van dit gebruik wordt dus niet ingewilligd. Voor groepsgewijs suppen ligt dit anders. Dat is alleen mogelijk geacht in de periode van 1 mei tot 1 september.

In het bestemmingsplan zullen alleen de periodes worden genoemd waarbij de activiteiten mogelijk zijn. Dit brengt met zich mee dat de activiteiten in de niet-benoemde periodes niet zijn toegestaan.

De zienswijze wordt op dit punt voor een groot deel wel gedeeld. Deze zienswijze geeft aanleiding het ontwerpbestemmingsplan gewijzigd te laten vaststellen. De volgende wijzigingen zullen worden doorgevoerd:

- In paragraaf 5.3 van de toelichting wordt bij het “Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie Strandeiland” het tweede bullet gewijzigd in:

“voor de verhuur van vaartuigen en het individueel suppen in de periode van 1 april tot 1 november gelden geen belemmeringen, wel dient gewezen te worden op de Gedragscode Recreatie IJsselmeergebied. Dit bestemmingsplan maakt een verhuurpunt niet direct mogelijk. Wel bevat het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid om nieuwe bebouwing te realiseren ten behoeve van dagrecreatieve voorzieningen op het Strandeiland. Bij de wijzigingsprocedure zullen alle relevante omgevingsaspecten betrokken moeten worden”.

- In paragraaf 5.3 van de toelichting wordt bij het “Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie Strandeiland” het vierde bullet gewijzigd in:

“voor de kortdurende en kleinschalige evenementen zonder versterkt geluid/verlichting (1 april tot 1 oktober) gelden geen belemmeringen. Hier hoeven in het bestemmingsplan geen bepalingen over opgenomen te worden”.

- In paragraaf 5.3 van de toelichting wordt bij het “Haalbaarheidsonderzoek intensivering recreatie Strandeiland” het vijfde bullet gewijzigd in:

“voor de kortdurende en kleinschalige evenementen met versterkt geluid/verlichting wordt in de periode 1 april tot 1 september geadviseerd de speakers en verlichting van het Natura 2000-gebied af te richten (wateroppervlak en oeverzones ontzien). Voor de maand september geldt dat vanwege de overlap met niet-broedvogels er geen gebruik mag worden gemaakt van versterkt geluid/verlichting. Indien dit wel gewenst is dan is nader ecologisch onderzoek vereist. Alhoewel kleine, kortdurende evenementen normaal gesproken niet in een bestemmingsplan geregeld worden, zal deze randvoorwaarde opgenomen worden in de regels van het bestemmingsplan”.

- In paragraaf 5.3 van de toelichting wordt de conclusie gewijzigd in de volgende tekst:

“Uit de ecologische onderzoeken volgt dat voor het toestaan van verschillende activiteiten verschillende periodes gelden. Om de natuurbelangen in voldoende mate te beschermen dient men zich te houden aan de periodes en andere voorwaarden zoals in onderstaande tabel is dit samengevat.”

Activiteit	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Evenementen zonder gebruik van versterkt geluid en licht												
Evenementen met gebruik van versterkt geluid en licht*												
Verhuur ongemotoriseerde voertuigen												
Groepsgewijs suppen												

*Het advies is speakers en verlichting van het Natura 2000-gebied af te richten

	Toegestaan
	Niet toegestaan

- Artikel 5.3 van de regels zal wijzigen in:

Ten aanzien van dagrecreatieve voorzieningen gelden de gebruiksregels zoals opgenomen in onderstaande tabel:

Tabel voor in de regels:

Activiteit	Wel toegestaan	Niet toegestaan
Evenementen zonder gebruik van versterkt geluid en licht	1 april tot 1 oktober	1 oktober tot 1 april
Evenementen met gebruik van versterkt geluid en licht*	1 april tot 1 september	1 september tot 1 april
Verhuur ongemotoriseerde voertuigen	1 mei tot 1 november	1 november tot 1 mei
Groepsgewijs suppen	1 mei tot 1 september	1 september tot 1 mei

- Artikel 5.4 van de regels zal gewijzigd worden in:

“Burgemeester en wethouders zijn bevoegd af te wijken van het bepaalde in 5.3 indien nader ecologisch onderzoek heeft aangetoond dat negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren zijn uitgesloten”.

Opmerking 1.3

Indiener geeft verder aan de categorie ‘andere ongemotoriseerde voertuigen’ erg ruim te vinden. Met het oog hierop vraagt indiener naar het gemeentelijk standpunt ten aanzien van kitesurfen. Gevraagd wordt om

het gebruik als kitesurfgebied specifiek uit te sluiten in het bestemmingsplan vanwege de impact op beschermde natuur.

Antwoord gemeente
Met ongemotoriseerde voertuigen worden vaartuigen als kano's, waterfietsen en SUP's bedoeld. Kitesurfen valt hier niet onder. Deze vorm van watersport heeft een zodanige uitstraling op de omgeving dat deze activiteit vanwege de veiligheid niet verenigbaar is met andere dagrecreatieve functies op het water. Om duidelijker te maken dat kitesurfen niet is toegestaan zal in de regels deze vorm van watersport specifiek uitgesloten worden.

De zienswijze wordt op dit punt wel gedeeld. Het bestemmingsplan zal aangepast worden. Aan artikel 7 "Water" zal een lid 3 worden toegevoegd:
"7.3 Strijdig gebruik
Tot een gebruik in strijd met deze bestemming wordt in ieder geval begrepen het gebruik van het water om te kitesurfen".

Opmerking 1.4
Indiener mist een bepaling in het bestemmingsplan die bepaalt dat het Strandeiland gevrijwaard moet blijven van honden.

Antwoord gemeente
Het al dan niet toestaan/ weren van honden van het Strandeiland valt niet te reguleren via het bestemmingsplan. Op basis van de APV (artikel 2:59, lid 1) is het Strandeiland aangewezen als een gebied dat niet toegankelijk is voor honden. Bij de ingang van het Strandeiland staat een verbodsbord.
De zienswijze wordt op dit punt niet gedeeld. Deze zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerpbestemmingsplan gewijzigd te laten vaststellen.

Opmerking 1.5
Als laatste geeft indiener aan zich zorgen te maken over de handhaafbaarheid van bovenstaande regelingen in het bestemmingsplan.

Antwoord gemeente
Nu in het bestemmingsplan meer is geregeld ten aanzien van de perioden zullen ten aanzien van het afgeven van vergunningen meerdere voorwaarden gegeven worden aan de voorkant. Op basis van de afgegeven vergunning kan dan gehandhaafd worden. Bevoegd gezag voor de handhaving ten aanzien van Natura 2000 is de provincie.

Deze zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerpbestemmingsplan gewijzigd te laten vaststellen.

Opmerking 1.6
Samenvattend verzoekt indiener om:

- de diverse toegestane periodes voor diverse gebruiken te uniformeren en te bepalen op de periode 1 april – 31 augustus,
- naast toegestane periodes ook de, complementaire, gesloten periodes te benoemen,

- het gebruik van wateren behorend tot het plangebied voor kitesurfen uit te sluiten,
- het gebruik van het Strandeiland als losloopgebied voor honden uit te sluiten.

Antwoord gemeente
Voor deze punten wordt verwezen naar de beantwoording onder punten 1.1 t/m 1.5.

Samenvatting
Hiervoor is de zienswijze van commentaar voorzien en afgewogen. Naar aanleiding van de zienswijze wordt voorgesteld de hiervoor aangegeven aanpassingen op te nemen in het bestemmingsplan. Het eindverslag zienswijze wordt aan de indiener(s) toegezonden. Vervolgens zal het bestemmingsplan overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke procedure ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad. Na vaststelling wordt het bestemmingsplan voor de duur van 6 weken ter inzage gelegd. Hiertegen staat beroep open. Daarvan zal op de gebruikelijke wijze mededeling worden gedaan in onder meer de plaatselijke pers.

Harderwijk,

Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

De burgemeester,

De secretaris,